ԻԱ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5690 — 7/20 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1904 — ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ — 11 ՇԱՊԱՆ 1322 — ԻԱ. ՏԱՐԻ

درعلیه غازته ﴿ آره‌ول﴾ نسخه‌سی ادارهٔ‌خانه‌سی

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՀՈՒԼԻՍ, Գալաթիա, Քամանճօ փողոց թիւ 8

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ. ԳՐԱԿԱՆ եւ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Տարւոյ եւ զուարտնիստրու համար	տարեկան	140 ղր
» » » »	վեցամսեայ	70 »
» » » »	եռամսեայ	40 »
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40 Ֆր.
» » »	վեցամսեայ	20 »

Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 դրուշի փուլը 100 դրուշի հաշուով:
Տեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ 20

ԿԵՍ-ԿՐՕՆԱԿԱՆ ՄՏԱԾՈՒՄՆԵՐ

ՍԷՐԸ

Սէրը, սիրա-տարուլանի բռնկող մթացումը անդուլ, անդադրում. մթացում մը՝ օրուն խնկահոտ ճենճերումով կ'անուշնահոտի մեր հոգին ամբողջ։ Սէրը՝ հրակայ մագնիսացումը սրբոյն դէպի վանը, դէպի գեղեցիկը, գեղեցիկը՝ որ գաղափարային կալուածքին մէջ առարկան ու վախճանն է իմաստասիրութեան, մթքին. իսկ սէրը՝ սիրոյն խանդավառ պաղումը դէպի այն. որոր համար մեր սիրտերուն անհուն կալուածքին մէջ անհուն է նաեւ սէրը, նոյն իսկ մեղմէ անհասկնալի։ Սէրը, անհուն Աստուծոյն մէկ անհուն սարբգելիքը. «Աստուած սէր է»։ ու անոր համար սիրոյ կրօնքն ալ անհուն է, սիրողներքներ կը բովանդակէ իր մէջ, մինչեւ յաւիտենականութիւնը կ'երկարաձգուի ան ու կը շալանակէ մինչեւ անսահմանութեան գիրկը։ Սէր-Աստուծոյն պաղումն է Սիրոյ կրօնքը որ ամէն սիրող սիրտի միակ սիրելի բաղձանքն է։

Սէրը՝ ոչ միայն մեր, սիրոյնոցուն դէպի Աստուած ու աստուածայինը ձգտումն է, մեր սիրտին խնկումը դէպի անհուն ու յաւիտենական սէրը, այլ այն վսեմ շաղկապը որ կը զոդէ մեծ մարմինը, մարդկութիւնը անքակտելի իրէն։ Ու ասոր համար սէրը կանգուն է այն մեծ եռանդին վրայ անխախտ ու անշարժ,— Աստուած, ընկերը ու Անձը։ Այս եռանկիւնը օրուն վրայ հաստատուած է բարոյական փիլիսոփայութիւնը, այս երրեակ անկիւնաքարերը որոնց վրայ հաստատուն կը մնայ Սիրոյ մեծ շէնքը, անդելի են ու անփոփոխ։ Այս երրորդութենէն կը ծիւռուորին մեր բոլոր պարտականութիւնները, մեր բոլոր յարաբերութիւնները, ուրիշ խօսքով մեր բոլոր երջանկութիւնները։ Ինչպէս կ'ուսուցանէր Նազովրեցի մեծ վարդապետը, Յիսուս. բոլոր օրէնքները ու մարգարէները այս եռանիւեան մեծ ծառէն կախուած են. «Քու տէր Աստուածդ բոլոր սիրտէդ սիրես, ու երկրորդը ասոր նման. «Քու ընկերդ անձդ պէս սիրես»։ Ուրեմն սիրոյ այս երրեակ հիմնաքարերուն վրայ խարիրդասնել, սէրը իր ամբողջութեան մէջ ուսումնասիրել կը նշանակէ, ու սիրոյ այս երեք սկզբունքները իրարու ներդաշնակել սիրոյ մեծ ներդաշնակութիւնը կը կազմէ։

Ա.

ԱՆՁԻՆ ՍԷՐԸ

Փիլիսոփան Տէքարթ երբ կասկածի համակարգինը ջնջեցաւ մը կը սրբէր իր գիտակցութեան էջերէն մեր բոլոր փորձառութենէ առաջ (a priori)ու փորձառութենէ վերջը (a posteriori) ծանօթութիւնները, երբ առաջին ինքնայայտ ճշմարտութիւնները (intuitive) բնաւ չեղած կը դառնէր, երբ բոլոր տեսանելի ու գիտակցութեան գետնին վրայ գրաւնուող ճշմարտութիւնները ու սկզբունք քանդած, շատոնց ուրացած էր անեսանելի Աստուծոյ մը գոյութիւնը. պահ մը արդիւնքները անտեսելով՝ սկզբնապառ ճառին գոյութիւնը ուելորդ էր նկատած։ Ան իր կոսկածի հայեցողութիւններուն տարուբերումներուն մէջ չատ բնականօրէն սա հետեւութիւնն յանգեցաւ «cogito ergo sum»«քանի որ կը մտածեմ կամ», այսինքն բան մը մնացած էր իր հոգիին խորը իր անկասկածելի իրողութիւն մը, այնքան մտածումը. ինքն էր այդ ամէնը ջնջողը, ուրացողը, անտեսողը, ինք այսպէս կը մտածէր ու ինքը եղաւ հիմնաքարը իր նորակառոյց, ամրակուռ փիլիսոփայութեան շէնքին։ Կը բաւէր որ գտած էր այդ «ego»ն. բան մը կար վերջապէս իրողութիւններուն գետնին վրայ, ուր կրնար հիմնել իր բոլոր ծանօթութիւնները, իր գիտակցութեան բոլոր մթերքը։

Ուրեմն «եսն»՝ մեր հոգեկան բոլոր գործունէութիւններուն կեդրոնը, իրողութիւն մըն է, ինչպէս իրողութիւն մըն է մեր սէրը դէպի ան։ Անձին սէրը՝ «այր»ն է սիրոյ այրբենարանին. անոնք կը ակսի սիրոյ վարդապետութիւնը։ Սխալ է ան ճգնաւորական դարերու մեղադրդ բրածոյ-գաղափարը թէ մարդ պէտք է ատէ իր անձը, զանկէ խլտանգէ ու ընէ այն ամէն բաները որոնք կը տկարացնեն իր մէջ անձին սէրը. ուղիղ սկզբնաւորութենէ մը բոլորովին սխալ հետեւութեան մը յանգած գաղափար մըն է ատ։ Ուրեմն ինչպէ՞ս բացատրել ինչպէ՞ս մեկնել մեր փափաքները գիտութեան համար. ի՞նչ կայ ատոնց մէջ վնասակար ու կործանարար։ Կրօնքը ե՞րբ կ'արգիլէ ու պատասխանատուութեան կ'ենթարկէ մեր բարի փափաքները ու արդար ձգտումները։ Յիսուս կ'ըսէ. «Ընկերդ անձդ պէս սիրես». անձն է չափանիշը ընկերին սիրոյն. ան որ չի գիտեր սիրել իր անձը՝ չի գիտեր նաեւ սիրել իր ընկերը։ Անձին սէրը մեր մարդուն էն նուիրական սէրերէն մէկն է. պարտական է մեր անձին ինչպէս եւ մեր ընկերներուն։

Ուրեմն չկայ ատեն մը, չկայ պարագայ մը ուր վնասակար ըլլայ անձին սէրը։—Այո՛ երբ մեր բոլոր սէրերէն աւելի ան է որ կը պաշտուի, մեր բոլոր պարտականութիւններէն աւելի դէպ ի մեր անձը կը կեդրոնացնենք մեր կարողութիւններուն ուղղութիւնը՝ զան գահացնելու համար, աւելի ցաւալին՝ այն ալ չատ անգամ մեր ընկերին չարիքին, անկումին, տկարացումին ու զոկումին մէջ կը պարարտացնենք, կը բարելաւենք, կը ճոխացնենք ու կը զոյացնենք սէրը մեր անձին։ Մոռցած պահ մը մեր ազնիւ կոչումը՝ ամենակալ գազան մը կը դառնանք լափլտակելու, խլելու ու իւրացնելու ամէն ինչ, հազ չէ թէ մեր ընկերն է որ կը տաժէ, կը վնասէ։ Կը քանդենք սիրոյ մշտավառ օջախը սեղանը եւ «Եսն»ին բացարձակ պաշտումին անմաքուր պաշտամունքներուն պիղծ բագինը կը կանգնենք մեր հոգիին խորը, երբ մեր ընկերային ու կրօնական բոլոր նուիրական ու վսեմ պարտականութիւնները մեր տաքերուն տակ բարբոսներ կ'ընենք, բարձրանալու համար մեր հպարտ եսին ամբարտաւանութեան գահոյտին գագաթն ոգէաբ։ Երբ մեր հոգեկան կարճատեսութիւնը այնքան կը սասկանայ որպէս մեր խրսնա անձին զատ բան մը չենք տեսներ, վերջապէս՝ մեր անձը կը դառնայ մեր միակ պաշտելի երկրպագելի կուռքը, տեսա՞ն ատեն անդրադարձ, անսուրբ ու անբարոյական է անձին սէրը։ Այն ատեն դադրած է ըլլալէ այն մեծ շայիլը որ առաջնիմութեան միակ աղբիւրն է, այն մեծ վայրաշարժը որ իր ետեւէն կը քաշէ, կը տանի ամէն գիտութիւններու ու գիւտերու, հրաշքներու ու հարատութիւններու, բարձրացումի ու ազնուացումի կառաւարմբոյ։ Այն ատեն շատոնց քանդուած ու փշուր, փշուր եղած է այն մեծ կազմակերպութիւնը, այն սիեղերական եղբայրակցութիւնը որ մարդկային ազգ կ'անուանենք, որովհետեւ անձին անիրաւ սէրն է որ կը տիրապետէ։

Բայց երբ անձին սէրը իր պարտ ու պաշտամ սահմանին մէջ կիրը կը դառնայ մեր բոլոր գործունէութիւններուն, երբ բաղձացումի ասուտածապարգեւ աղբիւրին տակ յառաջանալու, հնարելու, ստեղծելու անխնձոյ ճանքեր կը թափենք, օգտակար ըլլալու համար մեզ ու ա՛լ աւելի հանուր մարդկութեան։ Այն ատեն բարիքի, անձնուիրութեան, զոհողութեան անապառ աղբիւր մը կը դառնայ անձին սէրը, կը բեղմնաւորի բեղմնաւորելով նաեւ հիւանդին մօտ, որուն չէին կրնար օգնել ո եւ է կերպով։

Կիւլոն սկսաւ չատ քալել, ուղղելով անմիջական օգնութիւն հասցնել այդ տարբախտ կնոջ։ Միւս կողմէ, Հանրի ցաւ կը զգար որ իր պաշտած աղջիկը անձկութեան մատնուած էր այդ պահուն։

Բարեբախտաբար, Սէն-Ռօչի ճամբուն վրայ, հանդիպեցաւ իր կառքին։ Կէս մասմէ ի վեր խեղճ կառապանը կը սպասէր անձրեւին տակ։

— Նախ Սէն-Ռօշ երթանք, Բարնէլ տբբային մօտ, հրամայեց Հանրի, խօսքը կառապանին ուղղելով։

Զին, բոլորովին թրջած, վազելու մեծ փափաք կը զգար։ Տասը վայրկեանէն, երեցին տունը պիտի հասնէր կառքը։

Հանրի տենդոտ կերպով քաշեց դրան զանգակը. բացուելուն պէս, ներս մտաւ առանց ձայն հանելու։

— Եկած եմ փնտռելու իմ ծերուկ բարեկամս, ըսաւ խօսքը ուղղելով տբբային որ ոտքի ելած էր զարմացած ու անձկալի կերպարանքով մը։ Զեզ անհանդիստ պիտի ընեմ, բայց անհրաժեշտ պարագայ մը ներկայացած է։

Ու երկու բառով, տբբային հասկցաց Պաւա-տ'Ամուրի մէջ պատահած անսովոր դէպքերը։ Ընդհատ բացագանչութիւններ արձակելէ յետոյ, պատասխան երեցը հաղորդեցաւ ճամպարտնօք ու Հանրիի քով նստէցաւ կառքին մէջ։

Կառքը կանգ առաւ այն քառուղիին վրայ, որ Սէն-Ռոշէն Էթռպլ ու Պոմոն կը տանէր, ու տբբան վար իջաւ։ Ցեսոյ ոկսաւ տբբագօրէն ընթանալ Պինիքի ուղղութեամբ։

Տբբան կ'երդէր իր քայլերը։ Երբ առաջին վանդակապատին առջեւ հասաւ, որ Պաւա-տ'Ամուրի առաջին գաւիթը կը շրջափակէր, ներս մտաւ, առանց իմաց տալու նախապէս։

Իր գալուստը քիչ մը վախցուց երկու կիները, յետոյ հրճուանք զգուեց անոնց։ Բնաւ չէին դժկամակեր, ընկեր մը աւելի ունենալնուն համար, մանաւանդ տբբային պէս ընկեր մը, որուն ներկայութիւնը կարծես երկնքի օրհնութիւնը կը բերէր այդ խեղճ տան վրայ։

Իվօն ու Ֆանթ կէս առ կէս հեռուտ էին Հանրիի տուած խարհուրդին։ Ամբողջ անկողին մը քաշած ու անոր բարդը դնած էին սենեակին անկիւնը։ Ցեսոյ այդ կոչտ կաուին մէջ պառկեցուցած էին կոմսուհին, նախապէս հանուեցնելէ յետոյ զայն։ Իր տառուցիկ սրունգներուն եւ տաքերուն վրայ ձգած էին կիւլոնի վերարկուն եւ հիւանդին մաքուր մրջնոցներնին, քիչ մը տաքցնելու համար այդ ջանքերուն մարմինը։

Աւա՜ղ, վիճակը չէր բարւոքած։ Տիկնոջ տը Քէրհուարն չէր սթափած տակաւին, ու կոկորդէն ելած կլթիկները օրհասական մը հնդիւնին կը նմանէին։

Արբան Բարնէլ ըմբռնեց հիւանդին վիճակին ծանրութիւնը։ Բազկերակը քննեց, կծկուած դէմքը դիտեց, ու անկողնին առջեւ ծերդրելով երկար աղօթք մը սկսաւ մրմնջել ջերմեռանդաբար, այդ մրմնջոյն վրայ, ուրկէ խոյս տալու մտ էր կեանքը։

Դաշտը գեղեցիկ է, չէ՞։ Հապա ի՞նչ պիտի ըսես անատոնի համար։

Հա՛, Մէրմինա, կը սիրէր ո նկնդրել մեր հայրերն եզով կաղնիներու հանդիսաւոր մրմունին։ Իրեն ի պատիւ բարսիները կը խանարհին, իրենց երիտասարդ ասուաւծներու նուրբ չնորհին համաձայն, եւ հաճարիները (hêtre) կ'երգեն մեծ երգեհներու նման, եւ առաջին ընծիւղներու հառաչանքը կը խառնուի եղեւիններու անհուն երգին։

Ուխտաւոր՝ մեծ անտառներու, ուր յաւիտենական բնութիւնը կը շոալէ իր մոլիները՝ մերթ գորովոտ ու մերթ խիստ, միշտ խորհրդաւոր, իր գեղեցկութեան նախանձայոյզներուն, գաւազանս եւ մախաղս կ'առնեմ, ինչպէս արդէն կ'ընեմ եղանակի իւրաքանչիւր փոփոխումն, եւ կ'երթամ խորհրդածել այն պատգամները, որոնք ծառերու դարաւոր ստուերէն կ'ելլեն։ Զուարթ քայլով մը կ'անցնիմ կեանքի տաճարին սեմէն։ Անձնանուէր կամարներ կը գտնեմ, որոնք զանազան գիկնեերով եղերուած են, վերջին ուրուան մեռած տերեւներովը ծածկուած։ Իրենց մանուածոտ չրջանները գիս կ'առաջնորդեն, անտառին ամէնէն ներսերը աստանկ տեղիւն մը, ուր մարդ այնչափ երջանիկ կը զգայ ինքզինքը, որ նոյն իսկ չկրնար նշմարել։ Դարձան պատանի լոյսը կը մաղուի նոյնային տերեւներուն միջէն, վարդագոյն ու կանանչ մշուշով մը ողողելու համար cépées-ները, որոնց դիւրաբեկ ճիւղերը օրօրոցի պէս իրարու կը փնտռեն։ Դանկաւոր լուսնիւն մը կը տիրէ նոյն չարժուն կամարներուն տակ։ Հազիւ երբեմն, երբ օրօրը կը բարձրանայ քիչ մը, մարդ կը լսէ հրապոյրները, որոնք կը հնչեն այն ուրագիր կաղնիներուն, որոնց բուսահիրը կ'եռաւորեալ ասուածային սրբոյ, եւ կաղնիները ցոյց ձայնով կը պատասխանեն այն թանդ հրապոյրներուն, որոնցմով հեշտ է տարիլը։ Ցեսոյ ամէն ինչ կը լռէ. ծառերը անշարժ կը մնան. իրենց կոնդերը՝ դէպ ի վեհերոյթ երկինքը երկնցած, կը լուսապակուին գոյն ոսկիով եւ չեկ սուսերով. տերեւները դեղագունած կը մնան, եւ մեծ անտառը զինքը լուսարբղոյ արեւին հետ կը բաժնէ զորութիւնն ու անմահութիւնը։

Այն ատեն, կը կենամ. տաքերս արագը պիտի խռովէր այս հրաշալի երգանքը։ Զպիտի համարձակիմ բնաւ իմ ձայնս միացնել բուսական նախնեաց օրհներգին. անոնք ինձմէ աւելի լաւ կրնան գոհանալ արեւէն։ Ցօխերուն մէջ կը նստիմ. տիւնս կը չէշգարէ օգտակրն frondaisons երու ելեւէջովը եւ նայուածքս դէպ ի գագաթները խարսալով, կը ոգաեմ որ մինչեւ սիրտս թափանցէ անտառին մեծ հոգին։

Ա՜հ, քաղաքը կրնայ, ողմկիլ, վ՛որ, հորիզոնին եաին։ Իր պուլուարները, իր գործարաններուն ծուխերը, իր հրապարակներուն վրայ պարող վարպետարդիներուն ծիծաղները, վահաններու ծարապանը (sarabande) առանձնութիւններու հովը ասոնց ամէնքն ալ կ'ուլէ, անտառին սահմանագիծը հասնելէ առաջ, եւ ծառերը բան մը չեն գիտեր ասոնցմէ։ Ծառերը իմաստուններ են. անոնք երկրին գաղտնիքը կը պահեն, եւ զանոնք կը լայ՝ են միմիայն պարզամիտին (simple), որուն գիտակցութիւնը ծաղկած հուսմրգի պէս կը բացուի։

Արդ, եթէ ուրան ես հոգիդ, եթէ տրտում ես գաղափարներու այն անառոր, ուր կը լալոզիին քու նախնական իսկութիւններդ, անոնց տեղ ցանելու համար, որուեստաւորութեան (artifice) բուսոնողներուն մէջ, ցնորքներու սերմը, եթէ լնդունեցիր չատ մը սակ եւ ծիւրած տունկեր, որոնց բուրումները թունաւորեցին քու սիրոյ երբոյներդ եթէ կը սիրես կարծես երկնքի օրհնութիւնը կը բերէր այդ խեղճ տան վրայ։

Իվօն ու Ֆանթ կէս առ կէս հեռուտ էին Հանրիի տուած խարհուրդին։ Ամբողջ անկողին մը քաշած ու անոր բարդը դնած էին սենեակին անկիւնը։ Ցեսոյ այդ կոչտ կաուին մէջ պառկեցուցած էին կոմսուհին, նախապէս հանուեցնելէ յետոյ զայն։ Իր տառուցիկ սրունգներուն եւ տաքերուն վրայ ձգած էին կիւլոնի վերարկուն եւ հիւանդին մաքուր մրջնոցներնին, քիչ մը տաքցնելու համար այդ ջանքերուն մարմինը։

Աւա՜ղ, վիճակը չէր բարւոքած։ Տիկնոջ տը Քէրհուարն չէր սթափած տակաւին, ու կոկորդէն ելած կլթիկները օրհասականի մը հնդիւնին կը նմանէին։

Արբան Բարնէլ ըմբռնեց հիւանդին վիճակին ծանրութիւնը։ Բազկերակը քննեց, կծկուած դէմքը դիտեց, ու անկողնին առջեւ ծերդրելով երկար աղօթք մը սկսաւ մրմնջել ջերմեռանդաբար, այդ մրմնջոյն վրայ, ուրկէ խոյս տալու մտ էր կեանքը։

Իվօն հասկցաւ պատկառելի երէցին մէջ առաջ եկած երկիւղը։ Անառարկելի, զի տաքի ելածին պէս, անոր մտացաւ արտասուաթոր։

— Մ'հ, սիրելի, բարի հայրս, մի ըսէք թէ աւելի դէշ է մօրս վիճակը։ Զպիտի կրնամ տակել այդ ցաւին, ըսաւ Իվօն թախանձագին։

Արբան գլուխը վեր առաւ խիստ յուզուած, ու մանկամարդ աղջկան ձեռքը սեղմելով, պատասխանեց.

— Զուտակս, բժիշկ չեմ, աւա՜ղ. չեմ կրնար բան մը ըսել ձեզի. ա՜չ սպասեմիկ եւ ոչ ալ տաքնապալի։ Ձեր բարի մայրը չատ հիւանդ կ'երեւայ, բայց պէտք է վստահութիւն ունենալ բարին Աստուծոյ վրայ։ Կը յուսամ թէ անոր կեանքը պիտի չնորհէ մեզի։ Պիտի լաւ մեր աղօթքները։

Իվօն, օրաբեկ, տբբային նայեցաւ տարտամ։

Ուրեմն այդ վիճակին հասած էր մայրը որ Աստուծոյ օգնութեան պէտք կը զգայիր։

Երէցը օրհնեց Իվօնի դէմքին վրայ կարդաց այդ երկիւղը։ Մտալ գաղափարները անոր միտքին հեռացնելու եւ տեղեկութիւն առնելու համար, հարցուց.

— Սիրելի զաւակս, ինչպէս եղաւ որ հոս կը գտնուիք։ Բարիզ կը կարծէի ձեզ։ Վերադարձի մասին բան մը չեիք գրած ձեր նամակին մէջ։

Առնէ մը ի վեր, մայրը քմահաճ ու փոփոխամիտ կին մը դարձած էր, ինչ որ չատ մտահոգութիւն պատճառած էր Բարիզի մէջ զինքը դարմանող բժիշկին։ Քեռիս ուզեցին կոմսէ կնճռոտութիւն մը առաջ գար։ Ամ էրբժիշկին յանձնած վախը։

— Ատիկա ամէնէն մեծ դժբախտութիւնը պիտի ըլլայ, որովհեւ ալ եւս չպիտի կրնաք զսպել զայն։ Ամէն վայրկեան ձեր հսկողութենէն պիտի պրծի, յիմարութիւն մը գործելու համար, յայտարարած էր բժիշկը։

(Շարունակելի)

«ԱՐԵՒԵԼՔ»ԻՑ ԹԷՐԹՕՆԸ (62)

ԲԻԷՐ ՄԱԷԼ

ՆՕՏԱՐԻՆ ԴՂԵԱԿԸ

ՍՐԿԲՈՐԴ ՄԱՍ

ՏԱՂԹԱԿԱՆ ՍԷՐԸ

Գ.

ՄԱՀԸ ՄՕՏԷՆ ԿԱՆՑՆԻ

Այդ խորհուրդը գործնական էր, ու միակ միջոցը՝ որուն պէտք էր դիմել տագնապալից կացութեան մը մէջ։ Ֆանթ ու Իվօն համակերպութեամբ ընդունեցին այդ խորհուրդը, որովհեւ առանձին պիտի մնային այդ ամայի տան մէջ, հէգ

պատրաստուի նոր յարձակղական, ինչպէս կ'ըսէր իտալեան զօրակոչուածներուն հեռագրությունը, թէ պիտի ուզէ Մանչուրիոյ հիւսիսային կողմերը ոչ դամ մը ևս պատերազմի բաղդը փորձել։

Բոլոր դիտելի պէտք է որ ռուսական ճաքն ներկայ պատերազմը նոր մէկ տարուածն է այն դարաւոր պայքարներուն զոր մղած են իրարու դէմ փոխն ի փոխ Եւրոպա եւ Ասիա նախապատմական ժամանակներէ ի վեր։ պայքարները՝ որոնց ամէնէն զլխաւոր դրուագներն են, (կարեւորները միայն յիշելով) արշաւան պատերազմը, մարական պատերազմներ, Աղեքսանդր մեծի արշաւանքը, հռոմական արշաւանքները, Ե. դարու Հոնական արշաւանքն Եւրոպայի վրայ. միջին դարու պատերազմները եւն. եւն։

Բոլոր այս փոխադարձ արշաւանքներուն մէջ երբեմն Ասիա յաղթող հանդիսացած է, երբեմն Եւրոպա։ 1900ի Զինական խնդիրն ու Եւրոպայի բանակներուն Ռիքիի վրայ յարձակումն էր. ներկայ պատերազմ վերջինն է։

Արտաքին Լուրեր

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ՌՈՒՍԻՈՅ ԵՒ ՃԱՊՈՆԻ ՄԻՋԵՒ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

Կորուստ ճակատներ։ — Վերջին զորեղոյսթեանց ամփոփումը։ — Բուերաբթիին եւ Օնտայի ծրագիրներ։ — Ռուսերուն նահանջը։ — Պալթիկի նաւաբաժինը։

Մարեմ, վերջին ճակատամարտներուն վրայ խօսելով կ'ըսէ։ — «Առանց կանխադատելու այն պաճառները, որոնցմով Բուերաբթիին զօրավարը հարկադրուեցաւ յարձակում մը կատարել Ճապոնացիներուն դէմ, որուն այս վերջինները երկար տարիէ ի վեր պատրաստուած էին լաւագոյն եղանակը ունէին, առանց կանխագուշակութիւն մը ընելու վճռական արդիւնքներուն վրայ կռիւի մը, որուն առաջին շրջանը հաղթութեամբ է, եւ որ կրնայ քիչ առնէն վերսկսիլ նոր խարիսխներու վրայ, չտեսնելու կը համարենք իրենց ընդհանուր դիրքերուն մէջ ամի փել վերջին օրերու գինուորական զործողութիւնները եւ ցոյց տալ իրարու դէմ զանուող յարձակման կացութիւնը, ինչպէս կը յայտնեն վերջին հեռագիրները։ Ռուսական յարձակողականը դեռ Բուերաբթիին ծանոյց հոկտ. 2ին, գալա հոկտ. 6ին։ Անմիջական նպատակակէտն էր դեպի Լիաո-Եանկ եւ մղել հիւսիսին կողմը գտնուող Ճապոնները, եւ այդ կերպով ճամբայ մը բանալ դեպի հարաւ։ Ռուսական բանակը, կիրառելով ճակատէն յարձակել երկաթի դիրքերուն վրայ եւ անոր արուեստեանց կողմը մեծապէս ամրացած դիրքերուն դէմ, իր ձախ կողին վրայ կողմնակի յարձակում մը կի փոքէր՝ Ճապոնացիներուն ալ կողը չրջապատելու համար։ Ռազմագիտական այս լուսակ ծրագրին պաշտպանելուն հանդէպ, Օյամա կը խորհի առոր հակադարձ յարձակումը կատարելու։ Մինչդեռ հիւսիսէն եկող ճ բանակն ամբողջ ճիգը դեպի արեւելք կ'ուղղուէր, մեծապէս տարածուելով, Ճապոնները, տարեմուտքէն մինչեւ դեպի հ'ւսիս կ'ուղղուին, ալեպէս սեղմուած ընդարձակ զործողութեամբ մը ինչ որ հեռուստաբ ալեպէս նպատաւոր էր։ Ուրեմն ճ-կատամարտին ճակատը, ինչպէս կը գուշակենք երկու օր առաջ, պիտի դառնար Ժամացոյցի մը ալաքին ուղղութեամբ։ Խիստ անհրաժեշտ էր. Ճապոնական ծրագրին յաջողութեանը համար որ անոնց կեդրոնը — «առանցքը—չկրի հակառակորդին ուղղի յարձակումին առաջեւ։ Առոր համար էր որ ռուսական յարձակողականին սկիզբն Օյամա հրամայեց Պա-եա-Բուծն եւ ուեւեանն ու հիւսիսային կիրճերը գրաւող յառաջապահ դիրքերուն, առանց կռուելու նահանջել դէպի ամրացած դիրքերը՝ երկաթուղիին առնչեւ հատատուած՝ Ենն-Թ-ի կայարանէն մի՛չեւ համանուն հանքը, Մինեւ նոյն ատեն ալ կռղի ծայրի զրաքսումը — Բուերքիի բանակը — քալլ առ քալլ կռուելով ռուսական զ'նուորներուն հետ, դեպի Թայ-Զի-Թ կը քաշուէին։ Զախ թեւին վրայ Օքու զօրավարին բանակը, Լիաո-Եանկէն գալով, փոքրով հիւսիս կ'ուղղուէր։ Ճակատամարտը սկսաւ հոկտ. 10ին՝ ամբողջ ճակատին վրայ։ Նախ անորոշ լեռոյ բազդը այս անգամ ալ ճ-բանններուն կը ժպտէր։ Բուերաբթիին զօրավարին կատարած գրեխաւոր յարձակումը, ճ-բանններու ձախ կողին վրայ, չյաջողեցաւ Բուերքի զօրավարին յաստա դիմադրութեանը առջեւ։ Եէն-Թ-ի մէջ կերտրը կը կռուէր, եւ Ն ծու զօրավարը, ինքն ալ յարձակողական սկսելով, կը փորձէր ռուս զինուորներուն նահանջի գիծը կարել, որոնք պարտուած էին Բէնսիհուի առջեւ։ Վերջապէս Օքու զօրավարին բանակը, երբ կամուրջին վեր ելլելով, կը յարձակէր Ռուսերուն ալ կողին վրայ՝ սպառնալով անոնց հաղորդակցութեան գիծին Մուքտէն հետ։ Այդ էր հոկտ. 13ի կացութիւնը։

—Պալթիկի ռուսական նաւաբաժինը որուն ճամբայ ելած ըլլալը ծանուցուեցաւ թէեւ լեռոյ ալ բաւեցաւ թէ եւ դարձած է, քանի մը մարտանաւեր ու մեքենայի խաղաքարեմ ունենալէն, կը բաղկանայ վեց զրահաւորներէ՝ 9476էն 13,600 թոն, երեք զրահապատ յածուարկներէ՝ 5893էն 12,700 թ-ոն եւ վեց յածուարկներէ՝ 3828էն 6759 թոն, նաեւ իր թարիւանաւերէ եւ տասը փոխադրանաւերէ։

ՌՈՒՍԻՈՅ ՄԷՋ

Տպաւորութիւնը Բեդերսպուրգի մէջ։ — Ճաքոնցի գերիները Կուլկասի մէջ։ — Նախնական վարժարանները — Հանգուցեալ Ռուսիոյ մը։

Բեդերսպուրգէն կը գրեն Բարիզի թերթի մը թէ հոկտ. 13էն ի վեր մեծ անձկութիւն կը տիրէ հոն. հեռաւեալ օրը հաղորդուած պաշտօնական հեռագիրները ուելի սաստկացուցին ընդհանուր սրտաբեկութիւնը։ Հեռագիրները ձեռքէ ձեռք կը փոխանցուէին եւ ամէն աչք կ'ը սէր թէ քանի որ այս հեռագիրներուն հ.ատարկուելը պատճառ կը դառնայ, ուրեմն ճշմարտութիւնը ուելի ծանրա կ'ելնէ։ Բեդերսպուրգի ուսեալ դասակարգերուն մէջ ամէնէն ուելի յուզում պատճառեցին այդ լուրերը։ Բուռն վիճաբանութիւն մը կը կատարուի այն պատճառներուն վրայ, որոնք Բուերաբթիին զօրավարը չկարացաւ իրագործումը թէ յարձակողականի ու ճակատամարտի այն ատեն պիտի ձեռնարկէ երբ վստահ ըլլայ թէ յաղթական հանդիսանայ։ Երկու կարծիքներ կը տիրեն. առաջին թէ Զինուս կառավարութիւնը ազդարարութիւն մը ուղղած է Ռուսիոյ, ծանուցանելով որ Մուքտէնի մէջ գերեզմաններուն եթէ որ եւ է ինչպէս պատահի, ամբողջ Մանչուրիոյ մէջ թշնամական չարժում մը անխուսափելի պիտի ըլլայ։ Ուստի Բուերաբթիին զօրավարը, Մուքտէնի մէջ ճակատամարտէ զգուշանալու համար, իր ծանրոթ յայտարարութիւնը հրատարակեր եւ առաջ քաշեր է։ Երկրորդ կարծիքը այն է թէ այդ յայտարարութիւնը ու յարձակողականը Բեդերսպուրգէն արուած հրամանի մը վրայ կատարուեր է, իբրեւ արդիւնք Ռուսիոյ եւ օտար երկիրներու մէջ հանրային կարծիքին անհամբերութեանը։

—Ճաքոնցի գերիներու մասին չտեսնուած որոշում մը տրուեցաւ։ Առանց ոչ թէ Ռուսիոյ հիւսիսային կամ կեդրոնական նահանգները պիտի զրկուին, այլ կովկաս, որուն կլիման լաւ կը նեմի Ճաքոնի։ Հոն Ճ-բոնները պիտի կրնան ճարտարութեամբ մշակել Ռուսիա ներածուած ուսկերը՝ թէ, լեղակ եւայլն, այդ կերպով ծառայութիւն մատուցանելով թէ՝ իրենց եւ թէ Ռուսիոյ։

—Ռուս լրագիրը հանդգնակութեան մը ձեռնարկեց՝ Ռուսիոյ մէջ նախնական վարժարաններ հաստատելու նպատակով։ Այդ հանդգնակութիւնը անհագին յաղաղութիւն կը գտնէ։ Լրագրին խմբագրատուները կը դիմեն բազմաթիւ ազնուական տիկիններ՝ գոհարեղէններ բերելով իբրեւ հանգանակութիւն։ Այդ գոհարեղէններուն մէջ կայ մարգարիտ ու ադամանդէ մանեակ մը՝ ոչ գնահատելի արժէքով։ Առանց հետ կայ նաեւ ոսկեղէն ուսի՝ եօթը կոպեկէ։ 1870ի ֆրանսիական պատերազմէն հաքը ըստեղծ խօսք մը լարմայցուելով ներկայ վիճակին Ռուսիոյ մէջ կ'ըսուի թէ Ճաքոնական դասարարան է որ Մանչուրիոյ մէջ պատերազմը կը շարի։ Հիմա Ռուսիոյ մէջ կը հասկցուի թէ ամէնէն անպատ պարագան է ժողովրդեան ազիտութիւնը։

ՖՈՒՐՈ-ԱՐԹԻՆ ԶՕՐԱՎԱՐԻՆ ՅԱՑՏՍՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Ընթերցումը։ — Արաջադրութիւնը — Ռուս զինուորները։ — Առաջ բերուած տպաւորութիւնը։

Ռուս թղթակից Պ. Նէմիրովիչ-Տանչենքօ հոկտ. 8 թուականով սա հեռագիրը ուղղած է իր պատանած լրագրին. Բուերաբթիին զօրավարին յայտարարութեանը ընթերցումէն առաջ կատարուած արարողութեան վրայ։

«Հոկտ. 5ին էր, պայծառ արեւով օր մը։ Շալուսն եկեղեցին կազմուած էր Բուերաբթիին զօրավարին բնակած կառախաստարի առջեւ։ Թշնամիին վրայ արուած յաղթանակին համար գոհաբանական աղօթքներ կը կարդացուէին։ Հայր Կ լուսաւէ խաչը բարձրացաց մատիսի կեցող երկաներուն վրայ. դպրաց դէպի ի ընդհանուր հրամանատարը եւ բան։ — «Հիմերը կ'ըսէին «վանենվ կամ վանենին վրա»։ Ես ալ կ'ըսեմ «Մաչին վրայ եւ Բրլիասոպ հավանիին ակ.» Բուերաբթիին զօրավարին ներկայացած «Միացեալ Ծառ» անուն բարը զոր Ռուսերը գրուած էին։ Ռուսերը եւ մղեր են Ճաքոնացիներուն այդ յարձակումը։

—Բարթ-Արթուրի մասին իտալական աղբիւրէ հաղորդուած լուրը չհաստատուեցաւ։ Երկու օրէ ի վեր Բարթ-Արթուրի մասին տեղեկութիւն մը չէ առնուած՝ ոչ Լոնդոնն եւ օչ ալ Բեդերսպուրգ։

—Մոսկուայի մեծ վաճառականները Տանը մարքայէն յանձնարարեցին դենցին Պ-ոլթիկ ծովի ռուսական նաւաբաժին վրայ ուելցուելու համար։

ԲԱՐԻԶ — Ռուսական ուժերը կը շարունակուին Բարթ-Արթուրի մէջ։ Պաշարումը ուելի խստացած է. եւ պաշարբերը նաեւ մօտենալը անկարելի դարձած։

—Ճաքոնական հինգ յածուարկներ նշմարուած են Վլատիվոսթոքի բարերը։ Բեդրգաղաքին հրամանատարը ստիպած է քնակիչները՝ մինչեւ ուր օր իրենց յանձնել իրենց յալ գտնուած հրաներները, հակառակ պարագային օրինական խստութեանց ենթարկելու սպառնալիքով։

— Ռուսական կարուսները վերջին ուր օրուան մէջ այնպիսի թիւի մը հասած են որ անցեալ պատերազմներու պատմութեան մէջ տեսնուած չէր բընաւ։

ԲԱՐԻԶ — Բուերաբթիին զօրավարը կը հնարագէ թէ ուր օր տեղ կատարի կռիւներ։ վերջը, ամէն կողմէ եւ մղեր է Ճաքոնները։ Ռուսերը անցած են Շա-Հօ գետը եւ Օքուի եւ Նոնուի բանակներուն դէմ կը կեդրոնացնեն իրենց ուժերը։

ԼՈՆԴՈՆ.—Հոս մեծ հրդեհ մը պատանելով վեց հոգի տրեցան։

ԳԱՏԵՐԱԶՄԻՆ ՇՈՒՐՋԸ

Տպաւորութիւն։ — Պատերազմի դաստիճ վրայ զսնուած։ — Մեռած ռուս զինուորներու զոյները։

Բեդերսպուրգի ընդհանուր սպասկիրը, Թոքիոյի ֆրանսական դեսպանատան միջոցաւ սաստաւ ծրարներ, որոնք կը պարունակեն պատերազմի դաշտին վրայ մնացող ռուս պատերազմիկներու եւ կամ իրենց վէրքերուն հետեւանքով մեռած ռուս զերիներու վրայէն գտնուած տարարկները։ Այդ ծրարները, ամբոխ կապուած, փաթթուած են հասար կարմիր թուղթերու մէջ որոնց վրայ կան ճաքոնական տառեր՝ վրձինով գծուած։ Թրէթիքով տեղակալին ընտանիքին պատկանող ծրարը կը պարունակէր ոսկի ժամացոյց մը, շղթայ մը ու եկեղեցական պատկեր մը։ Հայ-Զ'կի մէջ մեռած ճ-ոնիրգով հարիւրապետին ընտանիքի յանկացուցեր՝ ոսկեթել ու կեռատգոյն թաւիշէ քսակի մը մէջ կը պարունակէ կանչէ դրամապանակ մը արիւնաց, մէկ քանի հատ դրամ, ժամացոյց մը, ամանական մատանի մը եւ եկեղեցական պատկեր մը՝ գնդ կ մ ը ձակուած։ Իվան Թրէքով զինուորին ծրարին մէջ կար պահարան մը, ապէս սկսուած նամակով մը։ —«Սիրելի մայր, գոն եղիր, պատերազմը պիտի սկսի». Նաեւ երեք բուպլինոց թղթադրամ մը, արծաթէ մատանի մը եւ դանակ մը. ուրիշ ծրարի մը մէջ կային ծխափող մը, ծխախոտ եւ եկեղեցական պատկեր մը պղինձէ։ Ուրիշ ծրար մը ալ կը պարունակէր «Տոքդ. Զէրքով» սառրագրութեամբ ընկալագիր մը։ Այդ անձը Թուրէնչէնի ճակատամարտին ատեն զերի ինկած էր։ Ը-կալագիրին պարունակութիւնը սապէս էր։— «Սարգիս, բժիշկ, Զէրեթիվ տեղակալին դիակին վրայ, Մացուեոմայի մէջ իր վէրքերուն հետեւանքով մեռած, գտայ 659 բուպլի զոր գործածեցի իմ եւ գերութեան ընկերներուս պէտքին համար։ Ցանկն կ'առնեմ սրտոյզ-վին հատուցանել երբ Ռուսիա դառնամ»։ Ծրարները բացուած պահուն սրտաճմլիկ տեսարաններ տեղի ունեցան։ Ծրարներէն չատերը բացուեցան խ-ւչկնքումներէ ետքը. շատերն իսկ ծնրադրած ու արտասուելով կ'աղօթէին մեռեալին համար։

ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԲԵԴԵՐՍՊՈՒՐԳ, 19 հոկտ.— Մանչուրիոյ ռուսական ընդհանուր բանակը դէն կը հեռագրեն հեռագրականոս սգոր ծանուցում թեան։— Ճաքոնները յարձակումի մը կատարեր են, նորէն ձեռք անցնելու Շա-Հօ գետը եւ Օքուի եւ Նոնուի բանակներուն դէմ կը կեդրոնացնեն իրենց ուժերը։

ԲԱՐԻԶ. — Ցունսատանի թագաւորը, այս առաւ, Բարիզ ժամանեց եւ Ֆրանսայի կառավարութեան կողմէ զրկուած պաշտօնատարներու եւ հեղինակներու կողմէ ընդունուեցաւ։

ՃԱՊՈՆՅԻ ԶՕՐԱՎԱՐԻ ՄԸ ԵԱԳՈՒՄԸ

Բախտախնդիր Վենկուուլկացի մը։— Իր կեանքն ու դուրագներ։ — Ճաքոնական բանակին մէջ

Բարթքսի (Վենկուուլկա) մէջ նոր լոյս տեսած հրատարակութիւն մը կը պատմէ Էրկիսիս Մարթինեզ անուն Վենկուուլկացի մը ոդիսականը, որ հիմա կենսաթափ հրամանատար է Բարթ-Արթուրի առջեւ կռուող ճաքոնական բանակին մէջ։ Այդ անձը, որ քառասունրեք տարեկան է այսօր, տասնհինգ տարեկանին զինուոր զրուեցաւ. 1870ին եւ քաղաքային պատերազմներու մասնակցեցաւ։ Ցետոյ Բուլսա անցաւ, ուր տարեւորեան հեծելազօրքին հրամայեց անկախութեան պատերազմին մէջ։ Սպանիացիներուն կողմէ գերի բռնուեցաւ ու մահուան դատապարտուեցաւ, սակայն յաջողեցաւ փախչիլ՝ երբեմն տարազով ծպտած։ Նի -Եորք գնաց. յետոյ Սան-Ֆրանսիսքօ, ուր փոքր հարստութիւն մը դիզեց, ճաքոնցի ճամպարտներու խումբի մը մէջ մտնելով։ Ապա Զէ-Ֆու անցաւ, ուր չահեկիր եղաւ Ճաքոնցի վաճառականի մը։ Ան վերջինը անանկանելով ճաքոնական բանակը մտաւ Վենկուուլկացի բախտախնդիրը։ Զինուորական պատերազմին եւ դաշնակից տէրութեանց 1900ի մէջմտութեան ատեն կռուի մասնակցեցաւ։ Այն ատեն գնդապետի ասիճանին բարձրացաւ եւ ճամարտիա մարշալին հանգիստ թիւը գրուելով ամուսնացաւ անոր երեց աղջկան հետ։ Ու հիմա կը կռուի Բարթ-Արթուրի առջեւ, ռուսական զօրքերուն դէմ։

ԿԵՂԾ ՊԱՆԵՏՈՄՈՒՆԵՐ

Ճարարտ դրամանեց մը — Տասը հազար կեղծ պանեֆոտս։ — Ճշմարիտին ուելի արժոյ կեղծ պանեֆոտս։

Բարթենակի մէջ ոսկիականութիւնը ձերբակալեր է մարդ մը, որ մեծ ճարտարութեամբ կը շինէ եղեր կեղծ պանքնոտներ։ Տպագրական պարզ մամուլով մը ու նոխնական մէկ քանի գործիքներով, ամիսներէ ի վեր կը լոյզէր շինելառոը քրոնքրի (14 ֆրանք գրեթէ) արժէքով պանքնոտներու սէրի մը՝ չատ յաջող նմանութեամբ, այնպէս որ ինքզրամի կը վերածէր զանոնք առուտուրի մէջ եւ հանդիսին սնուսկներուն ներկայացնելով։ Սակայն կեղծարարին մէկ անխոհեմութիւնը պատճառ եղաւ որ երեւան ելլէ, առոր հետեւանքն չէր ելաբերութեան հանելիլ լեռոյ։ Բայց ամէնէն հետաքրքրաւոյժը սա է թէ ամբեկօրները իրարու ձեռքէ կը խլեն ապագրական արուեստի այդ նմուշները, որոնք առաջնորդեն ուելի կ'արժեն հիմա, եռապատիկն ալ ուելի։

ԲԱՆՏ ՄԸ ԱՌԱՆՑ ՊԱՏՍԻ

Նոր տեսակ բանտ մը Գալիֆորնիոյ մէջ — Փախուստն անկարելի դարձած։

Ամերիկ է ըսել թէ Մ. Նահանգաց մէջ գոյութիւն կ'ունենան արտասովոր բաներ։ Գալիֆորնիոյ մէջ կը գտնուի առանձ պատ բանտ մը։ Հասարակ բանտի մը երեսէն ուելցող չենքերը չեն շրջապատուած ուանդական բարձր պատով մը, փախստական ոչ եւ է փորձ դրեալ հանելու համար։ Պարէզներով եւ ընդարձակ բանջարանոցով մը շրջապատուած է այդ բանտը։ Միայն թէ երեք-չորս հարիւր մեթր շրջանակի մը մէջ, ասանիրը փոքր դիտարաններ կան, 18 մեթր բարձրութեամբ Առանցքէ իւրաքանչիւրին մէջ կայ պահակ մը, ռեվոլվեր-թիդանօթով զինուած, կեթթիկ դրութեամբ։ Վայ այն անխոհեմ բանտարկեալին, որ առանց արտօնութեան ոտ'ի պարէզի սահմանէն անդին։ Թշդանօթի հարուածը պիտի գտնայ եռեւեւ։

ԳԴԱՄՈՒՂԻ ՄԸՑՈՒՄ

Քանքչոտ ժամ տեղ մրցում մը։— Մրցումի առարկան։

Գ դամ.ղի հեռաքրքրաշարժ մրցում մը տեղի ունեցաւ Երկու ամբեկօրներու միջեւ, Գ. Գ. Ժիլ Բաէէն եւ Բիէր Ժանսօ, գնդասլաղի ֆրանսական դաշնակցութեան հովանաւորութեամբ։ Բարիզի մէկ մեծ զրօսարանին մէջ կատարուեցաւ այդ մրցումը, որ քառորդ ժամ տեւեց։ Մրցումի գումարն էր 1000 ֆրանք, զոր պիտի չտեր քառորդ ժամ յետոյ ամէնէն ուելի «բան» վատնողը։ Պայմանները խիստ էին։ Իւրաքանչիւր խաղացող չէր կրնար վայ նանչ մը իսկ հեռանալ տրանէն։ Հակառակ պարագային, մ ցակիցը կրնար խաղը վերջակսիլ։ Մրցումը սկսաւ երկուշաբթի իրիկուն եւ չարունակուեցաւ մինչեւ իրիկուն ժամը տասը քառասուն անցած։ Գ. Բիէր ժանսօ յաղթեց, 3238 «բան»ով, ընդդէմ 3196ի դ. հակառակորդը երեւ։ Երկու մրցանակիցները յոգնած մարդու երեւոյթ չունէին։

ՏԱՏԱՌՈՎ ՔԱՂՈՂ ՄԸ

Անկոնջ քաղող մը։— Գերմանիայեն Բարիզ։ - Գրաւ բռնուած դրամ։

Անցեալ ամսու 10ին Պրեսքաէն (Պոտի մեծ գաւառին) երիտասարդ մը, Անարկաս Շմիթ անուն, քսանհօթը տարեկան, ներկայացաւ Բարիզ պիտի երթար ոտքով, առանց կուտ մը ունենալու գրպանին մէջ, եւ 26 քիլոկրամ տակառ մը կրելով ուսին վրայ։ Ցետոյ պիտի դառնար սոյն պայմաններով։ Կրելիքը ճամբան էր 681 քիլոմէթր։ Շմիթ կատարեց իր ճամբորդութեան առաջին մասը, օրական 35 քիլոմէթր ճամբայ առնելով։ Բարիզ հասաւ հոկտ. 2ին եւ իրիկուն ան նոյն ճամբայ ելաւ։ Դրամ բռնուած 500 մարքի գումար մը չտնելու համար, այս քաղաքի քաղաքը ն յեմ.քեր 30ին Պրեսքաւ պիտի հասնի. միշտ իր ուսերուն վրայ կրելով տակառը։

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ. — Մանիլի ասիենան տուեցաւ հեռագրական ու թղթատարական վերատեսչութեան մթերանոցի պաշտօնեայ Տերվիլ պէյի։

—Երկրորդ կարգի Օսմանիէ պատուանշան տուեցաւ մաքսային Խորհուրդին անդամ Մուխթար պէյի։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԶԵԿՈՒՑՈՒՄ. — «Բարգաքաղաքութիւնը հատ մը կշռել տուաւ սպիտակ թուղթերէն զրոս նպատաւոր ճառները կը զրծածեն՝ իրենց վճռառած ապրանքները անոնց մէջ դնելու համար։ Այդ թուղթը կշռուելէն հետաստ ուեցաւ թէ 179 կրամ՝ այսինքն հին օխտի հաշուով վաթսուն տրամ ծանրութիւն ունի. նաեւ ուսումնասիրեցաւ եւ թերեալուած, որպէս հասկցուեցաւ թէ խանութպանները ապրանքները այդ թուղթերով մրոցին կչռելով նպատակ ունին, վնասել ի ճամբորդին։ Ուստի քաղաքապետութիւնը ծանոյց թաղապետական բոլոր չորեքանկիներուն՝ ազդարարել խանութպաններուն որ այդ թուղթերը կշռելու մէջ դերծանուին. Նաեւ միշտ հսկողութիւն կատարելով արգիլել նոյն թուղթերուն գործածութիւնը, եւ անստաղները, իբրեւ թաղապետական պաշտօնեաներու հակառակող. պատժել։»

ՏԻՐՈՒԹԵԱՆ ԵԼԵՒՄՈՒՏՔԸ. — Կայս. Իրատ մը հրամայեց ծանուցանել ամէնկողմ որ ելեւմտան բաղդաքոյն յանձնաժողովին կազմութեանը առթիւ պատրաստուած հրանամ՝ զը կառավարական բոլոր պաշտօնաթաներուն մէջ կէս առ կէս գործադրուի։

ՀՆՃԻ ՀԱՍԱՆ ՓԱՇԱ. - Կայս. Իրատի մը համաձայն, Կայս. Պ-լատան երկրորդ քարտուղար ու սենեկապետ Իզզէթ փաշա, երկ տասու, Պէյլիքթաշի ասիկանական Հաճի Հասան փաշայի սպառքանքը երթալով տրպիտ-Թիւնը հարցուց։ Հաճի Հասան փաշայի առողջական վիճակը բարուքած է։

—Պալատական բժիշկներէն զատ մասնաւոր բժիշկ մը ալ մարտ է մը կատարէ։

ԾԽԱԽՈՏԻ ՈՒԼՄԻՒՆ. բաժնեհարիներու ընդհանուր ժողովը, երէկ. կէս օրէն երկու ժամ ետքը, գումարուեցաւ Գալատ Թ-ի կեդրոնական գրասենեակին մէջ՝ նախագահութեամբ Պատոն տը Նէօֆիլիզ։ Ներկայ էին նաեւ վարչական Խորհուրդին անդամները՝ Պ. Պ. Պէրժէ Էվեկիթէս, տը Եամքօ, Նիա, Թէսթա եւ Պատոն տը Վանսէոլէզ։ Վարչական Խորհուրդին տեղեկագիրը կարդացուեցաւ, որէն հասկցուեցաւ թէ 1904 փետրուար 28|12 մարտին աւարտող տարեշրջանին եղած հասոյթն է 2,515,380.16.03 ոսկի եւ ծախքը՝ 1,347,096.26.53 ոսկի, որպէս զի սա հասոյթ կը մնայ 1,168,283.89.50 ոսկի. այդ գումարէն հանելով Հանրային Պարտքի վարչութեան հատուցուած գումարը 750,000 ոսկի, զուտ շահ կը մնայ 418,283,89.50։ Այդ գումարէն, յանձնաժողովին տնտեսին տրամադրութեանց համաձայն, պէտք է գեղչել 140,800 ոսկի դրամագլուխի հարիւրին ութ տոկոսը, եւ 13,874.19.48՝ հինգ հարիւրներու բաժինը՝ հարիւրին հինգի հաշուով։ Մնացած 263,6 9.70.02 ոսկին ալ տպաս պիտի բաշխուի։ — Հարիւրին երեսուն կապա. կառավարութեան տրուեցաւ 79,082.91.01 ոսկի, հարիւրին երեսունչինգը՝ Հանրային Պարքի վարչութեան տրուինքն 92,263,39.51 եւ հարիւրին երեսունչինգն զը՝ բաժնեհարներուն՝ այսինքն 92,263,39.51 ոսկի։ Ա.դ հաշուով նոյն տարեշրջանին շահաբաժին է 19 ֆր. կամ 88.60 զրուշ ոսկեդրամ եւ կամ 0.15 2/10 անգլիական ոսկի։ Բանուսու ծախսերու վճառուած մէն գումարն է 2,271,252 ոսկի՝ նախ դ ա-ր-նշուած էն 110,025 ուելի։

ՊԱՂՏԱՏԻ նոր կուսակալ Ապարվէհապ փաշա տասը օրէն ճամբայ պիտի ելլէ դէպի Պաղտատ։

ՀԻՒՍԵՒՆ ՖԻՐԻՒ ԷՖ., կայս. ոչնանական Գանուն կայս. կոլոնէլաբանտ զէրն նախագահը, որ հիւանդ էր. երկ մեռաւ։ Յուղարկաւորութիւնը այսօր կը կատարուի. ծախքը կայս. մասամաւոր Ա կզէն հատուցուեցաւ։

ՅՈՒՆՍՅ ՊԱՏՐԻԱՐՔՈՒԱՆԸ. — Յունաց Պատրիարք Տ. Իւսքիմ Գ.ի եւ Սինոդի անդամներէն ոմանց միջեւ վէճ մը ծագած է այս օրերս՝ Պատրիարքարանի հաշիւներուն վերաբերեալ խնդրոյ մը համար։ Սինոդը ժամանակէ մը ի վեր կը խորհրդակցէր մեր պատրիարքաներու անուանման եւ անոնց պաշտօնավարութեան նկատմամբ ասկէ առաջ պատրաստուած ծրագրի մը փոփոխութեան մասին։ Սինոդի անդամներէն մեծ մասը մը կարգ մը առաջարկութիւններ կ'ուզէր այդ փոփոխութիւններուն նկատմամբ. այդ առթիւ բանակցութիւններ ալ կատարուեցան, սակայն արդիւնք մը չունեցան։ Սինոդին անձամբ հինգշաբթի օրուան նիստին մէջ Տարեսի մեծաքարոյիսը վէճ մը ունեցաւ Տ. Եսաքիմ Ս. Պատրիարքին հետ. առաջ վայ հիսը բարձրաձայն, վասն զի ուրիշ եօթը մեծաքարոյիսներ համամիտ գտնուեցան Տարեսի մեծաքարոյիսին, սակայն այնքան առաջ չգնացին իրենց պէդանը մէջ։ Հետեւեալ օրը խառն ժողովը գումարուելով, նոր եկեղեցական եւ ազգ այլասերական անդամներ միաձայնութեամբ որոշեցին եւ դիմում ըրին Ս. Պատրիարքին, ցաւալորեն Տարեսի մեծաքարոյիսին ընթացքին նկատմամբ, եւ խնդրելով որ եկեղեցական օրէնքին արամադրած պատիժը գործադրուի. այդ մեծաքարոյիսին համար։ Տ Եսաքիմ Գ. այս արտայայտութիւնէն զ հ մալով հանդերձ, պէտք չտեսաւ օրինական միջոցներու դիմելու, միայն Սիւրդը Նիշան հ. ի բերեց, բայց չորս անդամ միայն ներկայ էին եւ ուրիշ բացակայ, որով նիսաբ տեղի չունեցաւ։ Պատրիարքը իր քարտուղարներէն մէկը զրկեց Սինոդին նախագահ Այասոլուքի մեծաքարոյիսին՝ յանձնարարել Տարեսի մեծաքարոյիսին որ իր վիճակը դառնայ։ Պատրիարքական օրէնքին արամադրութեանց համաձայն թէեւ Սինոդի անդամներուն պաշտօնավարութիւնը Զանկէն վեցէն կը լրանայ, սակայն Պատրիարքը իրաւունք ունի իր ուզած ատեն որ եւ է մեծաքարոյիս իր վիճակը զրկելու։ Հելլենական դեսպանն ալ ոչ ոչ ցնցեալ օր Ցէնէրի Պատրիարքարանը գացած էր. խորհուրդ տալու Այասոլուքի մեծաքարոյիսին թէ Տարեսի մեծաքարոյիսը իր վիճակը պէտք է դառնայ եւ թէ անոր համար գանուողները գովելի ընթացք մը ցոյց չեն տար։ Երեկ խառն ժողովին չորս եկեղեցական ու ութ աշխարհական անդամները զումարական Պատրիարքարանի մէջ, ենթը մեծաքարոյիսներուն, բացի Տարեսի մեծաքարոյիսէն, երեք անգամ լսեր զրկուեցաւ որ ներիսին մասնակցին, բայց անոնք պատասխանեցին թէ Տարեսի մեծաքարոյիսը եթէ ներկայանայ, իրենք ալ պատրաստ են գալու։ Ատոր վրայ խառն ժողովը որոշեց Տարեսի մեծաքարոյիսին դատ հրատարակել, Բրաւվի եւ Սէրէզի մեծաքարոյիսներուն պաշտօնավարութիւնը դադրեցնել եւ անոնց տեղ Սինոդի անդամ անուանել Տրապիզոնի, Սաքէզի եւ Էրզրումի մեծաքարոյիսները։ Այս որոշումները գրաւորապէս մատուցուեցան դատական եւ կրթական գործոց նախարարութեան։

—Այն ուր մեծաքարոյիսները որոնք Այասոլուքի մեծաքարոյիսին տունը գումարուած էին, իրենց եւ Ս. Պատրիարքին միջեւ եղած անհամաձայնութիւնը բացատրող գիր մը պատրաստելով մասնցին դատական ու կրօնական զործոց նախարարութեան։

ԱՒՈՒՂՂԱԿԱՆ Խորհուրդը հոկտ. 5/18 թ-ական շրջաբերական-հեռագիրի ուղղելով քարանթիւրի կայմերուն ծանոյց թէ Իզմիրի ժամանումները բժիշկական քննութեան պիտի ենթարկուին առողջապահական բժիշկ ունեցող քարանթինի տարածքին կայանին մէջ, իսկ Կ. Պոլսոյ եկեղեցիը թէ՝ Տարանթին եւ թէ Կ. Պոլսոյ մէջ նոր էն բժշկական քննութեան պիտի ենթարկուին։

—Նոյն Խորհուրդին որոշմամբ Բոսֆորի ու Տարդանելի ժամանումները բժշկական քննութեան պիտի ենթարկուին։

ԻՏԱԼԻՈՅ դեսպանը. երէկ, տեղան մը ուաւ Իսաքիոյ նախկին նախարարապետ Ռուտինի մարքիզին։ Նոյնը, զրոնք քանի մը օրէ ի վեր Կ. Պոլիս կը գտնուին։

— Իտալիոյ դեսպանատունը երէկ շաբաթէն Թարապիայէն Բերոյի դեսպանատունը պիտի փոխադրի։

ՅԻՊԱԼԹԱՐԻ անկիւնքան եպիսկոպոսը, առջի օրը, այցելեց Բերոյի լուսնոց Այի Թրիսատ ու Բատիա եկեղեցիները։ Ցետոյ Գատրգիւղ երթալով այցելութիւն ուաւ տեղւոյն մեծաքարոյիսին։ Քիչ վերջն ալ Ֆէնէր գնաց եւ այցելութիւն տուաւ Այասոլուքի մեծաքարոյիսին։ այդ միջոցին Սինոդին մեծամասնութիւնը զումարում մը կ'ունէր։

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ Շլեզվիկ չգենաւը, որ կը գտնուին գերմանական վաճառականներ եւ ճ.ապարգօրեներ՝ ուսումնասիրական ուղեւորութիւն մը կատարելու համար, երէկ Պոլսոյ նաւահանգիստը մտնելու եւ թարգիա գնաց։ Ուղեւորները ցամաք ելելով այցելութիւն տուին Գեր՝անիոյ դեսպանին։ Երեկ տարեն մը տրուեցաւ Սիմէոնը Բիլեթի մէջ։ Շաբաթը ալ Ֆէնէր գնաց եւ

պատի ունենայ՝ կառքերու անցքը դիւրացնելու համար։

ԱՏԱՆԱՑԻ նահանգին Քազան եւ Ճէպելը Պէրէզլի գաւառներուն մէջ եղած ընդարձակ ու բարեբեր հողերէն օգտուելու համար որոշուեցաւ գիւղացիներուն վարձել զանոնք, երկրագործութիւնը նոր դրութեանց համաձայն կատարել տալ, պաղատաւ վարի ծառերը պատուաստել եւ այլն։ Զեռնհաս պաշտօնատարը որոշեց որ երկրագործական պաշտօնեաները այդ մասին հարկ եղած միջոցները ձեռք առնեն՝ ժողովրդին հասկցնելու վերոգրեալ օրէնսմներուն օգտակարութիւնը. պատկանեալ պաշտօնեաները եթէ թերանան, պատասխանատու պիտի մնան։

ԳԱՏԸԳԻՒՂի մէջ Անատոլի երկաթուղիին ընդհանուր Տ՝օրէնի օգնական Պ. Հիւկէնէն տեսակաց մէկ գեռնին վրայ վարժարան մը պիտի կառուցուի, նոյն երկաթուղիին պաշտօնեաներուն որդոց համար։ Կայ. Իրատէ մը արտօնեց վարժարանին շինութիւնը։

ՍԷԼԱՆԻԿի մէջ ՈՂՈՂՈՒՄ. — Սէլանիկէն առնուած տեղեկութեանց նայելով, վերջերս տեղացած հեղեղումն անձրեւներէն գեւերը յորդեր են՝ չրջակայքը ամբողջովին ողողելով։ Շատ մը անասուններ հեղեղներէն քշուելով տարուեր են։ Եգիպտացորենի ամբողջ բերքը փճացեր է։ Եղած վնասը բաւական չատ է։

ԻԶՄԻՐի ասիական մասը տեսաւ. ամսուն 32 ռէվոլվէր, 135 փամփուշտ եւ 245 դանակ գրաւեր է՝ եղած արգելքին հակառակ զենք կրող անձերէ. նաեւ ինսուլէրնդ վաղեմի չորագործներ ալ քաղաքէն հեռացուցեր են։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ դեսպանատունը նայեմբերի սկիզբները Թարապիոյէն Բերա պիտի փոխադրուի։

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ. — Առեւտրական եւ հանրօգուտ չինութեանց նախաբրութիւնը, Պղտոյի կառավարչին մէկ տեղեկագրին վրայ, գահունակութեան գիր մը ղրկեց օսմ. ապահովագրական Ընկերութեան, յանձնարարելով գոհացնելու մասին ցոյց տուած փութկոտութեանը եւ դիւրութիւններուն համար։

ՅՈՒՆԱԿԱՆ լեզուաբանական վարժարանին բացումը արտօնուեցաւ կայս. Իրատէսէ։ Այդ վարժարանին հաստատման ծախքը նեւրած է Պ. Է. Լվիէնիսս։

ԷՐԷՅԼԻՆ (Գոնիա) կը գրեն թէ երկաթուղիի նոր գիծը մեծ զարգացում մը պիտի ապահովէ քաղաքին։ Առ այժմ բնակիչները պիտի կրնան իրենց արտադրութիւնները ուղղակի Գոնիա ղրկել, եւ եթէ յառաջիկային երկաթուղիին գիծը Տաւրոսէն անցնի, առանց դէպի Ատանա ալ պիտի ուղղուին։ Տասը տարիէն Էրէյլի տասը հազար բնակիչ պիտի ունենայ, կը դրէ նամակագիրը եւ շրջականերու հողագործները հիմակուանէն լաւ անգամ աւելի պիտի հերկեն իրենց հողերը։ Արդէն հիմակուընէ իսկ քաղաքին բնակչութիւնը զգալապէս կ՝աւելնայ, եւ քաղաքը զարգացում մը ստացած է։ Հինին քով նոր քաղաք մը կը կանգնի, եւ ճարտարապետ Պ. Վալտրիի կողմէ յատակագիծ ստացած 30ի չափ սիրուն շինութիւններ՝ վիլլաներ, կայարաններ, մթերանոցներ, եւն. կառուցուած են։ Շինուած է նաեւ գեղեցիկ օթէլ մը՝ Օթէլ Պլան։

ՍՊԱՌՆԱԿԱՆ ՆԱՄԱԿ. — Իզմիրի լրագիրները կը պատմեն թէ անցեալները Սէօքէի վաճառականներէն Նարկի Քամլէնսօ անասորագիր նամակ մը ստացեր է, որով հինգ հոգի, ըսելէ յետոյ թէ երկաթուղի ի վեր նոյն կողմերը կը թափուին եւ իրենց փնտռած անձը չէին կրցած գտնել, հարկադրուած էին իրենց ծննդավայրը վերադառնալ, որով հարիւր ոսկի պէտք ունէին իրարու ճամբու ծախք. նամակը քաղաքին մօտ տեղ մը ցոյց կուտար դրամը յանձնելու համար, յորելով որ հակառակ պարագային վաճառականին ընտանիքին անդամներուն վնաս պիտի հասնի։ Ներկի Քալէնսօ այդ նամակը յանձներ է ասիականութեան որ պաշտօնեաներ զեռեղեր է նոյն տեղը. առաւան դէմ երկու յոյն երիտասարդներ ներկայացեր են այդ տեղը, սակայն ասիականները իսկոյն զանոնք ձերբակալեր են. ատոնց ընկերներն ալ կը փնտռուին։

Տես չորրորդ երես Բարմէլ Օրիանթալի դիների եւ գոնեաքի ծանուցումը։

ԹԷ՛ ՀԱՏՈՎ, ԵՒ ԹԷ ՇԱՏՈՎ.

En gros et en détail

Ամէն տեսակ հովանոցներու ԳՈՐԾԱՐԱՆ, Ղալաթիա, Խալիլ Փաշա փողոց, թիւ 10, եւ Վ.ԱՇԱՌԱՏՈՒՆ՝ կամուրջին դիմ, թիւ 33

-ՀԱՆՐԱՏԱՆՕԹ ՀՈՎԱՆՈՑԱՎԱՃԱՌ ԴԱՎԱԹԻՈՑ

ՄԻԼԳՐԱՏ ՀԱՅԿԱԶՆ

Նոր հասած են ֆրանսական եւ անգլիական մետաքսէ ու պարզ կերպասներ, զանազան տեսակ լաթեր՝ արծաթապատ կամ ընական։

Ապագայանք կ՝ընդունուի թէ՛ մեծաքանակ եւ թէ նոյն իսկ մէկ հաս։

Գաւառներէն ղրկուած դրամին ճիշտ արժէքով հովանոց մը կը ղրկուի հաւցեցիին՝ պայմանաւ որ ֆոլի բօսրալի ծախքն ալ միասին ղրկուի։ Գիներ՝ անմրցելի համեմատութիւն։

Սաթինէթ հովանոցներ	15էն	22 ղրշ.
Բամպակեղէնեան մետաքսէ	24 »	35 »
Բղեղեղէնեան մետաքսէ	45 »	60 »
Զուտ մետաքսէ	42 »	70 »

Եւ արծաթապատ արժէքաւոր կոթեռով ԿԱՌԱՆԴԻ՝ զուտ մետաքսէ հովանոցներ՝ 120 էն 216 ղրշ.

4 —10

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԿԻԼԻԿԻՈՅ Ս. ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԸ

Ս. Կաթողիկոսը եւ Ս. Պատրիարքը, իրենց հետ ունենալով Պատրիարքարանի Ա. գործակատար Արիս էֆ.ն. երէկ կայսերական գացին եւ ընդունուեցան առաջին քարտուղար Թահսին փաշայի կողմէ, որ սիրալիր ընդունելութիւն մը ըրաւ Նոցին Սրբազնութեանց։

Ս. Կաթողիկոսը եւ Ս. Պատրիարքը լեռայ այցելութիւն տալին արտաքին գործոց նախարարին եւ Ս. Պատրիարքը Հայրը՝ Բերա, իր բնակարանը։

*** Ս. Կաթողիկոսը երէկ առաւաւ Պատրիարքարան երթալով Ս. Պատրիարքը Հոր հետ տեսակցութիւն մը ունեցաւ։ Կիլիկեցեցական եւ կրթական խնդիրներու մասին։

*** Երուսաղէմայ Պատր. Փոխանորդ Տ. Գէորգ եպիսկ. Երէցեան ընկերակցութեամբ Հալէպ-Այնթապի առաջնորդ Տ. Կարապետ Ծ. վրդ. Տէր Կարապետեանի, երէկ Ֆէնէրի Յունաց Պատրիարքարանը երթալով, փոխադարձ այցելութիւն տուաւ Տ. Եւսթաթի Ս. Պատրիարքին։

Հիւրերը Պատրիարքարանի դուռնէն ընդունուեցան վարդապետներու կողմէ եւ առաջնորդուեցան դահլիճ՝ որուն դուռնէն Տ. Եւսթաթի Ս. Պատրիարքը ընդունեց զանոնք, որոնք Ն. Սրբազնութեան ալը հարցուցին։

Հոն Տ. Գէորգ եպիսկ. հետեւեալ բառախօսութիւնը արտասանեց թուրքերէն լեզուաւ։

«Սրբազան Հա՛յր,

«Ձեր Սրբազնութեան Փոխանորդը ղրկած էինք Կիլիկիոյ Ս. Կաթողիկոսին՝ Ձեր ողջոյները մատուցանելու համար, որմէ յանկարծ դուռ մնաց։ Այսօր Ն. Ս. Օծութիւնը մեզի ղրկեց իր փոխադարձ շնորհակալութիւնները մատուցանելու Ձերդ բարձր Սրբազնութեան։ Ն. Ս. Օծութիւնը մինչ ապօթաղ է Ձեր բարձր Սրբազնութեան համար»։

Տ. Եւսթաթի Ս. Պատրիարքը պատասխանելով Տ. Գէորգ եպիսկ.ի բառախօսութեան, իր խօսքին շնորհակալութիւնը յայտնեց Ս. Կաթողիկոսին՝ առ ինքն ուղղած եղբայրական բարեացակամութեանը համար, ուշադրելով. — «Մենք երկուքս հոգեւոր բարեկամ մէկ նկեղեցիի կը պատկանինք, որով երկուքիս յաջողութիւնները անտարակոյս երկու կողմին ալ ուրախութիւն կը պատճառեն։ Շատ ուրախ եմ, յարեց Տ. Եւսթաթի Ս. Պատրիարքը, լսելով եւ կարդալով Ն. Ս. Օծութեան նկատմամբ առատաձեռնուած կայս. շնորհները եւ շքեղ ընդունելութիւնները։ Մեծ յոյս ունիմ որ իր իղձերը եւ փափաքները պիտի պատուին եւ ինք Կիլիկիա պիտի վերադառնայ՝ նիւթապէս եւ բարոյապէս զօրեղացած, որուն համար միշտ աղօթող եմ»։

Ցեռայ՝հիւրերը մեծարուեցան եւ Տ. Եւսթաթի Սրբազան պահ մը խօսակցեցաւ Երուսաղէմի միաբանական խնդիրներուն վրայ։ Տ. Եւսթաթի Ս. Պատրիարքը լեռայ ըսաւ Տ. Գէորգ Սրբազանի.— «Իմ եղբայրական ողջոյներս հաղորդեցէք Ս. Կաթողիկոսին, անոր երկու աշքերէն կը համբուրեմ. ողջոյններս հաղորդեցէք նաեւ Տ. Օրմանեան Ս. Պատրիարքին»։ Կէս ժամուան սիրալիր տեսակցութենէ մը լեռայ հիւրերը մեկնեցան Տ. Եւսթաթի Ս. Պատրիարքին քովէն, որ մինչեւ դահլիճին դուռը առաջնորդեց զանոնք։

*** Պատրիարքարանի երկու դիւանապետները՝ Թէլեան Բարթող եւ Խալասուրեան Կարապետ էֆէնտիները, երէկ Երուսաղէմաւոր երթալով տեսակցութիւն մը ունեցան Ս. Կաթողիկոսին հետ։

Արտաքոյ Խնամակալութիւնը, այս առաւ, Դալաթիոյ Խարհրդարանին մէջ գումարուեցաւ, Ս. Պատրիարք Հոր նախագահութեամբ։

—Պոլսոյ եկեղեցիներու, մէջ գանձանակներ դրուած են տարիներ առաջ յանուն Մայր Աթոռոյ։ Դատգիւղի եկեղեցւոյ գանձանակի հասոյթը եղող 4 հազար ղրշ. այս անգամ ղրկուած բլլալով, Ն. Ս. Օծութիւնը օրհնութեան կոնդակ մը ղրկած է որ անցեալ կիրակի իրիկուն «Հրաշափառով» կարդացուեցաւ Ս. Թադեւոս եկեղեցւոյ մէջ։

—Սեպտեմբերի առաջին դ. Պետրոս Արքեպ. 4-5 ամիսէ ի վեր Թոգատ կը գտնուի ժողովներու ընտրութեամբ եւ այլ թեմական խնդրոց կարգադրութեամբ զբաղելու համար։ Գաւառ. վարչութիւնը տեսնելով որ Առաջնորդի բացակայութիւնը կ՝երկարի, գրաւոր դիմում ըրեր են Ն. Սրբազնութեան վերադարձը խնդրելու եւ յատուկ պատգամաւորութեան մը միջոցաւ, որու անդամ են Առաջն. Փոխ Տ. Սահակ Վրդ. մէկ քահանայ եւ Բազմաժողովէն երկու անդամ։ Պատգամաւորները սեպտ 18ին մեկներ են Թոգատ։

—Ռուսաստանի Գաւառ. վարչութիւնը խնդրեր է Պատրիարքարանէն որ իրենց նորընտիր առաջնորդ Տ. Վահրիճ Վրդ.ի պաշտօնը վաւերացնելու համար հարկ եղած պաշտօնական ձեւակերպութիւնները փութացնէ, ըստ որում վարչական եւ թեմական գործոց բարեւոք կարգադրութիւնը առաջնորդին իր պաշտօնին գլուխը անցնելուն կը կարօտի։

—Տրապիզոնի առաջն. ընտրութեան տեղեկագիրը ղրկուած է Պատրիարքարան։ Այդ տեղեկագրէն կը հասկցուի թէ սեպտ. 15ին Գաւառ. ժողովը գումարեր եւ ի ներկայութեան 17 անդամոց կատարեր է առաջնորդական ընտրութիւնը եւ միաձայնութեամբ (Ռէկ քսէ սպիտակ) առաջնորդ ընտրեր է Տ Նկրտչ եպիսկ. Աղանեան։ Գաւառ. ժողովը խնդրած է Պատրիարքարանէ որ այս ընտրութիւնը շուտով հաստատուի եւ ղրկուի առաջնորդը, իր հետ ունենալով նաեւ իր պաշտօնը հաստատող կայս. Պէրաթը։

Ս. ՓՐԿՉԵԱՆ ՇԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հոգաբարձութիւնս չնորհակալութեամբ կը ծանուցանէ թէ տարեցի օգստոս ամսոյ մէջ հետեւեալ նուիրատուութիւնները եղած են։

Գոնատա գանուող բարեսէր ազգայիններէ 840, Մարիէլ արհեստաւորներէ պատարագի համար 535, Եղիա էֆ. Ֆ. Կիւմիւշեան վասն խաղողի 240, Հանգուցեալ Աստուածատրի Յարութիւն էֆ. Կարապետ՝ անի պաշտպանը 231.75 Տիկին Եղիսաբէթ Յ. Աբրահամեան ի Նիկոմիդիա 216, Բարեսէր սմն ձեռամբ Մ. Ֆ. 120, Կարապետ էֆ. Լազարեան Սիվրիհիսարցի 108, Պօղոս էֆ. Փափազեան Պրուսացի 108, Մխսաք էֆ. Խաչատուրեան ռուսերական խնդրոյ մը կարգադրութեան առթիւ 108, Ճօն էֆ. Շիշմանեան 108, Մկրտիչ եֆ. Դրիգորեան վասն կենաց եւ բարօրութեան իր ընտանեաց եւ զաւակաց 95, Պէշիքթաշի եկեղ. ս. նախ. ընթերցման օրը շրջագայուած պնակի հասոյթ 85, Յովհաննէս էֆ. Թրքանեան Տիրպէքիրցի 60, Յովհաննէս էֆ. Եղիկեան 60, Տիկին Մանկիկ Գ. Ասատրեան 56, Առաքել էֆ. Փափազեան առանին գանձանակէն 54.50, Յակոբ էֆ. Պօղոսեանի առանին գանձանակէն 49։ Պէյօղլի եկեղեցւոյ պնակին հասոյթ 30, Բարեսէր սմն ի Կարին 27. Կարապետ էֆ. Գալըզեան Լատաքիոյ 27, Յակոբ էֆ. Հօճի Պետրոսեան Աշչէհիրցի 22, Յարութիւն էֆ. Զիլիկիրեան Ատաբազարցի 20, Սեդրաք էֆ. Կիւրինեան 20, Իպրահիմ էֆ. Ալի Օսման 20, Տիկին Կալինիկ Ս. Յակոբեան 20, Մարթիրոս էֆ. Իլվանեան 22, Յակոբ էֆ. Բարսեղեան Սիվրիհիսարցի 20, Մարգիս էֆ. Թէքէրեան Ատաբազարցի 20, Մինաս էֆ. Թիւլպենճեան Ատաբազարցի 10, Գ. Տ. Է. Ակնցի 10 ղրշ.։ Հանգանակեալ 3340.25 ղրշ.։ Օգստոս ամսոյ սիկառի թղթի հասոյթն եղած է 4650 ղրշ.։ Ս. Պատրիարք Հայր 30 քաշ չաքարեղէն։ Յակոբ պէյ Պ. Տատեան 4035 քաշ լարդ։ Տիկին Յ. Ալանեան 12 հատ բաղնիքի քէսէ եւ 6 հատ դեղին թաս։ Տիկին Դարամանեան 6 հատ բաղնիքի խաւլու։ Արմենակ էֆ. Մանուկեան 4 բաքէթ (6 քաշ) գուլպայի թիւել։ Առաստ. էֆ. Կոստա Աբէլեան ի Պարտիզակ 1000 քաշ փայտածուխ։ Օր. Նուարդ եւ Մարտա Մ. Եաղուպեան 2 թօնօ հանքածուխ։ Օր. Նոյեմի եւ եղբայրը՝ Պ. Վրթանէս Լ. Գարամանեան 198 հատ ձմերուկ։ Կարապետ եւ Պօղոս էֆ. Սրապեան 1 հատ ոչխար։ Յովհաննէս էֆ. Համբարձումեան 70 քաշ խաղող։ Մկրտիչ էֆ. Պօղոսօֆ Արապեան 2 նապատակ եւ 1 այծ։ Օր. Լուիզ Փափազեան 1 հատ առնթէլա բռնիչ։ Սիլիվրիի բարեսէր ազգայիններէ 4 պարկ (294 քաշ) նոր բակլա, 4 պարկ (310 քաշ) պուլկուր, 1 պարկ (66 քաշ) կորկառ, 1 պարկ (60 քաշ) սոխ։ Հեթում էֆ. Սեթեան 17 քաշ թուղ։

Հոգաբարձութիւնս չնորհակալութիւն կը յայտնէ հետեւեալ տարիէ Ս. Հեռաստուրց որ ըստ բարի սովորութեան իրենց այս ամսոյ մէջ եւս քանիցս այցելելով անձնուիրաբար տարուած եւ ածիլած են պատապարեալներն՝ որք են։

Թարգաբէն Գարեգին տաղ Թադաքլեան, Պահչէգաբէն Ներսէս տաղ Յարութիւնեան, Պահչէգաբէն Սիմէոն տաղ Թարճեան, Պալիքեազէն Արմենակ տաղ, Բերայէն Գասնիկ տաղ Յ. Քիլէրճեան, Պալաթէն Դէորգ տաղ Թարճեան, Գումգապէն Նիքողոսի Եւսէպիոսի, Գումգապէն Աղասան տաղ, Մահմատ Բաշայէն Պետրոս տաղ Յովհաննէսեան, Սամաթիայէն Համբար տաղ Հալէպլեան, Համբար տաղ Յարութիւնեան։

Շնորհակալութիւն նաեւ առ Առաքելոյ վ. Թաշճեան էֆ. որ իւր բարի սովորութեան համեմատ այս ամսոյ մէջ եւս այցելելով անձնուիրաբար դարմանած է պատապարեալց ակռները։

Ի դիմաց Հոգաբարձութեան

Աստեղապիր Վ. Աստեղապետ

Դ. Խ. ԷՎԲԻՆԵԱՆ Տ. Ս. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ

Ա Ճ Ո Ւ Ր Դ

Յառաջիկայ կիրակի, հոկտ. 23, առաւաւտեան ժամ 10ին, աճուրդով պիտի վաճառուին Բերա, Աղաճամիի մօտ, Իսմայիլ փաղոցը թիւ 10 տան մէջ գտնուած կարասիները, որոնք են սալօնի, ճաշարանի կարասիներ, ննջասենեակի անգրիական մահճակալներ, հայելի, գորգ, վարագոյր եւ նուրբ կերպասէ սրահներ, վառարաններ, սեղանի բիւրեղեայ սպասներ, եւայլն։ Ուրիշ ազդարարութեամբ մը պիտի ծանուցուի հին կարասիներու, ինչպէս գորգերու, լամբապակիներու, հայելիներու եւ արուեստի առարկաներու վաճառումը։

Լ. ՏԸ ՔԱՍԹՐՕ

Քոմիսսար-Բրիգեր

Բերա, 18 հոկտ. 1904 1 – 3

Այսօրուան Հեռագիրներ

(ԱԺԱՆՍ ՏԸ ՓՈՆՍԱՆԹԻՆՈՊԼ)

ՕՊԻՍԿԱՆ ԵՒ ՃԱՔՈՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ՄՈՒԲՏԷՆԻ ՇՈՒՐՋԸ ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ՌՈՒՍԵՐԸ ԵՏ ԿԸ ՄՂՈՒԻՆ

ԲԱՐԻԶ. 19 հոկտ. — Մուքտէէն այսօրուան Թուականով հեռաւելը կը հեռագրեն Հավասի.

«Ալեքսիէվ փոխարքան այս առաւաւ Մուքտէն ժամանեց եւ նոքն խորհրդակցութիւն մը կատարեց Բուրսայի զօրավարին հետ։ Հոկտ. 17ին գիշերնդխառն կատաղի կռիւ մը կատարուեցաւ Շա-Հօ-Բուի արեւմտեան կողմի բլուրին չուրջը՝ Շա-Հօ գեւտակին վրայ։ Ռուսերը առաջի օրը ամբողջ ամրակոծած էին այդ դիրքը։ Հաւանական է որ Ճաքոնեան մը լրտնած են, վասն զի հոկտ. 17ին ճակատամարտին առաջակութիւնը ոտոնց կողմէ հարձակեալ կը նեւռեր։ Գալով Ռուսերուն, վերջին լրջողութիւններէն ոգեւորուած են եւ միշտ յարձակիլ կ՝ուզեն։ Զարմացում կը պատճառէ ոչոնց ասկուսնալութիւնը։

ԼՈՆՏՈՆ. — Ռիւթէրի թղթակիցը, Օքսու զօրավարին բանակին մէջ, կը հեռագրէ. — Հոկտ. 15ին Ռուսերը եռքաշուած էին իրենց ամբողջ գիշերուն վրայ. միայն ոչոնց ալ կողմի ծարը՝ երկաթուղիին արեւմտեան կողմը, կը դիմադրեր Ճաքոնցիներուն կատաղի յարձակումներուն։ Կէս գիշերուան մօտ ռուսական այդ դիրքերը յարձակողակոնի ոնան եւ ուժգին կերպով յարձակեցան լառալացած թշնամիին վրայ, բայց մեծ կորուստներով եւ ետ մղուեցան։ Առաւն կանուխ Ռուսերը նորէն յարձակեցան. բայց դարձեալ չյաջողեցան։

—Թոքիոյէն Ռիւթէրի ուղղուած հեռագիր մը կը հաստատէ նամատ զօրավարին զօրախումբին առանձրօս թնդանօթ կրանցուցած ըլլալու լուրը։ Կը լրէ թէ Ռուսերը կը համախմբուին նոնոնս եւ Օքսու զօրավարներուն ճակատին դէմ եւ թէ մեծ ճակատամարտ մը մօտալուտ է։

— Կէս օրէն երեքկէս ժամ ետքը Թոքիոյէն առնուած սրիչ հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Ռուսերը կատաղի յարձակում կատարած են Օքսու զօրավարին դիրքերուն դէմ եւ նախորդ գիշերն ալ նոնոնս ու Բուրքիի բանակներուն դէմ, սակայն ամէն կողմէ ալ ետ մղուեր են, մեծամեծ կորուստներ ունենալով։

ԲԵՌԵՐՍԳՈՒՐԿ. — Քուրսրաթքին զօրավարը կը հեռագրէ երեկուան թուականով.

«Հոկտ. 17էն 18ի գիշերը Ճաքոնները յարձակում մը փորձեցին Բանթիլովի բլուրը դրաւող ռուս զօրախումբին յառաջապահներուն դէմ, բայց ռուս զինուորները բուն կողմէ ետ մղուեցան։ Մեր բոլոր դիրքերուն վրայ կատարեալ հանգարտութիւն կը տիրէր մինչեւ առաւաւտ ժամ 10, այսօր»։

—Սոխարով զօրավարը այսօրուան Թուականով հեռաւելը կը հեռագրէ Ռուսիոյ ընդհանուր սպայակոյտին.

«Հոկտ. 18էն 19ի գիշերը հանդարտ էր։ Թշնամին ինքնինքը կը զօրացնէ՝ Լիւ-Զին-Բաւի մէջ (Շա-Հօյի ալ եղերքին վրայ գիւղ մը՝ երկաթուղիին արեւմտեան կողմը.— Ծ. Գ.)։ Մեր սրսրդ զինուորները, յանդուգն հետազօտութեան մը պահուն, առանց կռիւի դրաւեցին Թշնամիին մէկ դիրքը եւ ձեռք անցուցին Ճաքոնական դաշտային երկու թնդանօթներ»։

ԹՈՒԻՕ. — Օկամա մարշալը հեռաւելը կը հեռագրէ հոկտ. 18 թուականով.

«Մեր ալ կողմի բանակին ուղղուած թեամբ, թշնամին իր ոյժերը պակասեցուցած կ՝երեւայ։ Ռուսերուն կողմէ առջի գիշերը կատարուած մէկ քանի յարձակումներ, մեր բանակին կեդրոնին դէմ, ետ մղուեցան։ Այսօր համամասութեամբ հանդարտութիւն կը տիրէ։ Երբեմն երկու կողմէ հրացաններ կը պատրաստուին»։

ՖՐԱՆԹԻՄՊԷՐԿ (Տանցմարքա).—Պալթիկի ռուսական նաւատորմիղը կէսօրէն հինգ ժամ ետքը Մեծ Պէլթը անցաւ։

ԲԵՌԵՐՍԳՈՒՐԿ.—Քիրիլ մեծ դուքսը Խաւլիա ուղեւորեցաւ, իր անձը դարմանելու համար։

ՏՐԻԶՏԱ.— Այսօր կատարուեցաւ Սաքսոնիոյ Թագաւորին յուղարկաւորութիւնը։ Ներկայ էին Վիլհելմ կայսրը եւ գերման իշխաններ։

(ԱԺԱՆՍ ՆԱՍԻՕՆԱԼ)

ԲԵՌԵՐՍԳՈՒՐԿ, 19 հոկտ.—Հեռագրական ռուս գործակալութիւնը Մուքտէնէն հեռագիրներ ստացած է՝ ծանուցանող թէ Ճաքոնները փորձեր են եւ առնել «Մեկնաստեալ Ծառ» բլուրը՝ Շա-Հօյի ձախ եզերքին վրայ, եւ զոր Ռուսերը հոկտ. 18ին գրաւած էին։ Ճաքոնները եւ մղուեր են։

— Մանչուրիոյ հարաւա վաճառականները Տանցմարքայէն հաւաքաբար յանձնարարակներ կը գտնեն՝ Պալթիկի նաւատորմին լրայ ուղեցնելու համար։

—Խարպին կը հեռագրեն թէ Ալեքսիէվ ծովակալը Մուքտէն վերադարձեր եւ նոր տեսակցութիւն մը ունեցեր է Քուրսրաթքին զօրավարին հետ։

—Մուքտէնէն կը հեռագրեն հեռագրական ռուս գործակալութեան թէ Բուրսրաթքին զօրավարին բանակը քանի հազար նոր զինուորներ ստացեր է Խարպինէն։

ԲԱՐԻԶ. — Ելմական նախարար Պ. Ռուվիէի առաջնական վիճակը գոհացուցիչ կը նկատեն բժիշկները։

ԼՈՆՏՈՆ. — Առջի գիշերը Լոնտոնի մէջ մեծ հրդեհ մը ծագեցաւ եւ տասը հոգի ողջ այրեցան։

ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ԹՂԹԱԲԵՐ

ԲՈՒՌԴՈ ՅԱՐՁԱԿՈՒՄՆԵՐ

ՄՈՒԲՏԷՆ 16 հոկտ. — (Թանի Թղթակցէն) արեւելեան ռուս բանակին պահեստի զօրաբաժինը, ամսոյն 12ին կանչուած Պիտանեաւ-Բուսիային արեւմտեան կողմէն հինգ քիլոմէթը հեռու, կասեցուց ճաքոնական յարձակողականը եւ քանի մը կարեւոր բարձունքներ գրաւեց ուժգնօրէն։ Այդ գործողութեան ներկայ գտնուեցայ։ Մինչ հրետանին կը ամրակոծէր գաղթները, հեռաւակաղօրքը երեք կողմերէ կը մօտենայեր սարերը եւ գերի կը բռնէր Ճաքոններէն։ Ամբողջ ճակատին վրայ գիշեր ցերեկ կռուեցան։ Թնդանօթները կը լռէին պահ մը, բայց հրացանձգութիւնը չէր դադրիր։ Նոյն իսկ հոկտ. 12ի գիշերը, կեդրոնին մէջ թշնամին գաւօթանգութիւնը չարունակեց։ Մարդ պահ մը այնպէս կը հաւատար թէ լեռները վար կուգային։ Ընդհանուր բանակը գտնուած ըլլալուն տեսարանը անհաւատալի էր, ամսոյն 14ին։ Դաշտագետնին վրայ կը վխտային զօրքերու երկար շարքեր, որոնք դէպ ի հիւսիս կը նահանջէին։ Ուրիշ զօրախումբեր կը կռմուէին, կռուելու համար։ Հրետանիներուն ամբողջ գիծը կրակ կ՝ընէր։ Այլակողմը, ուր ճակատամարտը տեղի կերպով կը մղուէր, գիւղեր բռնկեցան Թնդանօթներու կրակէն։ Այս միջոցին անձրեւի ու կարկտի բուռն փոթորիկ մը ծագեցաւ, փայլատակումներով ու սրսռումներով։ Բոլոր ճամբաները լեցուած են փախարդխուսներով։ Զինուորները կը տապալուին ճահիճներու մէջ։ Հոկտ 15ին, Թնդանօթաձգութիւնը բոլորովին դադրեցաւ հարուածողմը։ Լաւատեղեակ աղբիւրէ կ՝իմանամ թէ արեւելեան բանակին կացութիւնը բոլորովին փոխուեր է։ Հիմա ամէն ինչ լաւ կ՝ընթանայ։ Ռուսերուն կողմէ փորձաւոր յարձակումը ընդդէմ ճաքոնական կեդրոնին, հաւանաբար Ռուսերը հարկադրեր է մեծ ուժեր համախմբել այդ կէտին վրայ։ Այսպէս կը բացատրուի յեղակարծ հանդարտութեան պատճառը։ Սպայակոյտին բոլոր սպաները բացակայ են։ Անկարելի է կարեւոր լուրեր առնել։ Այս իրիկուն դէպ ի բանակին ճակատը պիտի երթամ։»

—Ճաքոնական ամէնէն կատաղի յարձակումը հոկտ. 11ի գիշերը տեղի ունեցաւ, ռուսական բանակին կեդրոնին վրայ։ Ճաքոնները երկու դիրք առին։ Թամքի եւ Թամպովի երկու ռուս գունդերը բնաջինջ եղան։

ԿՈՐՈՒՍՏՆԵՐԸ

ԹՈՒԻՕ, 16 հոկտ. — Ճաքոնական դեսպանատունը հեռաւելը կը հաղորդէ Մամալին. — «Մարշալ Օկամա կը ծանուցանէ թէ 4500 Ռուսերու դիակներ գտնուեր են, ոչնակողմի բանակին առջեւ, եւ դեռ շատ ուրիշներ կան, որոնց ամբողջութիւնը չէ հաստատուած դեռ։ Հարիւրի չափ նոր գերիներ բռնուեր են։ Ռուսական կորուստներու ամբողջութիւնը քանի հազարի կը հասնի այդ կողմը։ Այս միջոցիս, կը սաստգուի ամբողջութիւնը այն կորուստներուն զոր Ռուսերը ունեցան, բանակին կեդրոնին ու ձախակողմին դէմ կռուելով։

ՃԱԲՈՆԱԿԱՆ ԾԱՐԱԿՈՒՄ ՄԸ

ԲԵՌԵՐՍԳՈՒՐԿ, 16 հոկտ. — Զօրավար Քուրսրաթքին կը տեղեկագրէ թէ Սաբ-Թէի գեւտակին ու մանաբրենան մեծ պղտաուրին երկոյնքը, հոկտ. 13էն 14ի գիշերը, ռուս զօրախումբ մը յարձակում կրեր է ճաքոնական զօրքերու կողմէ, որոնք քանիցս եւ մղուեր, ի վերջոյ խլեր են կեդրոնը։ Ռուս զինուորները արագօրէն օգնութիւն ստանալով, նորէն գրաւեր էին իրենց դիրքերը, ուրկէ ամբոցած Ճաքոնները դուրս հաներ են զանոնք, բայց ռուս պահեստիներու առաքումը հարկադրեր է Ճաքոնները, երկու քիլոմէթը հեռուն քաշուելու Սաբ-Թէ-Բուէն։ Այ Թէուն դիրքը չատ առգնապալի վիճակի մը մատնուեցաւ պահ մը, բայց ի վերջոյ Ռուսերուն յարձակումին պատասխանելով, քանի մը գիւղեր առին եւ Սաբ-Թէի գիծին դիրքերը պահեցին։ Կը լուսցուի որ, զօրքերը պիտի կրնան կռիւը չարունակել, թէեւ չորս օրէ ի վեր քնացած չըլլան։ Յաջորդ օրը, թշնամին չարժում մը ըրաւ մանաբրենան մեծ պղտաային մէջ գտնուող ռուսական դիրքերու դէմ, ուր հրետանիները ուժակոծեցին զայն։ Ցեսոյ Ճաքոնական մեծ ուժեր նշմարուեցան, որոնք երկաթուղիին ճամբէն անցնելով արեւմուտքէն դէպ ի արեւելք կ՝ուղղուէին։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ 6 Հոկտեմբեր

Օսմ. Գոնսոլիտէ Միացեալ	Օ. Ո.	93 06
Ղմէնէն բարձր գին	»	93 01
Ցամէնէն վար գին	»	93 32
Բուսէլիի Երկաթուղի գոց.	ֆր.	124 50
Ղմէնէն բարձր գին	»	124 62
Ցամէնէն վար գին	»	124 1:

ԹԱՅՈՒՄ 7 Հոկտեմբեր

Օսմ. Գոնսոլիտէ Միացեալ	Ֆ. Ֆ.	93 07
Բուսէլիի Երկաթուղի	ֆր.	124 37
Շիրքէթի Խալիթէ	93	31
Օսմանիէ	—	—
Ռէժիի	16	35
Օսմ. Պանքա	—	—
Ցունական պանքա	427	—
Տէրբոզ	243	—
Օսմ. Ապահ. Ընկ.	4	17
Թրամուէյ բաժնեթուղթ	6	02
» ժուիսանս	2	02
» պարտատոմսուղթ	494	—
Գարաի Ֆ. Գոլսոյ	515	—
Թրանսվալ	90	—
Գրէքի Ֆոնսէթ Լիմիթսէն Ա	254	50
» » » Բ	269	—
Լավրիոյ	58	—
Անատոլիի երկաթուղի բաժնեթուղթ	11	95
» պարտատոմսուղթ «	522	—

ՓՈՆԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	— —
» » » չէք	»	169 32 1/4
Բարիզ » »	ֆր.	22 87 1/2
» » » չէք	»	— —
Գերմանիա տասսկոս չէք	մարք	18 55
Վիէննա չէք	ֆիորդ.	21 84

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	87 17
Անգլիական ոսկի	»	110

ՔՍԱՆԻ ՇՐՋԱԳԻՐԱՄ, ԲԱՐԻԶ 1900 Թ.

ՔՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՔԱՐՄԷԼ ՕՐԻԱՆԹԱԼ

ԲՆԱԿԱՆ ԳԻՆԻ ԵՒ ԳՈՆԵԱՔ

ՌԻՇՈՆ ԼԸ ՍԻՈՆԻ (ՊԱՂԵՍՏԻՆ) մեծ մառաններէն

վարուելոյ կայսերական բժշկական ժողովոյ տարրալուծումը

1903 յունուար Չինար այցելելովնքէ Քարմէլ Օրիանթալի մառանները որ կը պարունակէին 600 տակառ եւ 49,000 չիչ։ Մեր անձնական ընթերցումը, տակառներէն 26 եւ չիչերէն 24 նմոյշ առնելէ յետոյ տարրալուծումը հաստատեց թէ Քարմէլի գինիները քիմիական բաղադրութենէ զուրկ.

ԲՆԱԿԱՆ, ԱՌՈՐԱՑՈՒՑԻՉ ԵՒ ՔՈՒՅՏԻՉ ԵՆ

Բարիզի բժշկական Ակադեմիային բրոֆէսէօր Ա. ԲՈՒՇԷԻ, Գրաստի գիտութեանց ֆաքիւլթէին բրոֆէսէօր ԿՍՕՆԻ, Համալսարկին քաղաքագիտութեան երդուեալ քիմիագէտ Ս. ԼԷՆՈՒԻ, Ս. Բեդերսպուրգի կայսերական համալսարանին բրոֆէսէօր Ա. ԲԼԷԼԻ եւ Օռէսայի կայսերական համալսարանին բրոֆէսէօր Ա. ՎԷՐԻԿՈՒ կողմէ տարրալուծուած

(ՊՈՒՅՍԱԿՈՒՄ)

ԿԸ ՎԱՃԱՌՈՒԻ ԱՄԷՆ ԿՈՂՄ։ Գրասենեակ եւ մթերանոց. ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՔԱՐԱՔԸ, ՍԻԹԷ ՖՐԱՆՍԷԶ թիւ 145—147

9 Էրիւէին եւ խցանի բաբախիւներուն վրայ գտնուած զարդարանին վաճառանիշը որ կը կրէ Քարմէլ Օրիանթալ ընկ. բառերը 41—50

65 ՏԱՐՈՒԱՆ ՅԱՋՈՂ ԻԹԻՆ
ԱԼԿՕՀՈԼ ՏԸ ՄԱՆԹ

ՏԸ ՌԻՔԼԷՍ
RICQLÈS

ՄԻԱԿ ՅԵՇՄԱՐԻՏ ԱԼԿՕՀՈԼ ՏԸ ՄԱՆԹ

ՈՐ ԾԱՐԱՒԸ ԿԸ ՅԱԳԵՑՆԷ ԵՒ ՋՈՒՐԸ ԿԸ ՄԱՔՐԻ

կը բուժէ սրտի, զլխու. եւ ստամոքսի ցաւերը, ինչպէս նաեւ դժուարամարսութիւնը, եւ քոլէրին։

Ակռաներու եւ առդուզարդի համար օտս լաւ է. նաեւ համաճարակներու դէմ իբրեւ նախազգուշական միջոց կը ծառայի։

ԿԵՂՄԻՆԷՆ ԶԳՈՒՇԱՆԱԼ
ՌԻՔԼԷՍ ԱՆՈՒՆԸ ՊԱՏԱՆՋԵԼ

ԱՆՄՐՑԵԼԻ

ԱՆԴԱՄ 1900Ի ԲԱՐԻԶԻ ԺԻՒՐԻՆԻՆ
ԵՒԷ դեղարաններու մէջ կը ծախուի

35 – 36

LA CONFIANCE

ԼԱ ՔՈՆՖԻԱՆՍ

Ապահովագրական Ընկերութիւն

ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ

ՀԻՄՆԱԼ 1844Ի ՆԵՐ

Ֆրանսական կառավարութեան զօնրոլին տակ գործող այս Ընկերութեան եւրոպական դրամագլուխն է 56,000,000։

Իր անխախտ սկզբունքն է ուղղամտութիւն եւ կանոնաւորութիւն իր բոլոր գործառնութեանց մէջ։

Ամէն ուրեք մեծ հմտութեան եւ վստահութեան արժանացած այս Ընկերութիւնը՝ միշտ գոհ ձգած է իր յաճախորդները նոյն իսկ ամէնէն հեռաւոր մասնաճիւղերուն դիմող։

Ընկերութեան դրամատունն է Գրեհի Լիոնի։

Այս Ընկերութեան Պոլսոյ գործակալութիւնն առանձնած է հրապարակին ծանօթ

ՅԱՌՆԻԿ ԱՅԱՌՆԱՆ

որուն պէտք է դիմել հրդեհի վերաբերեալ ապահովագրութեանց կամ տեղեկութեանց համար։

Գ. Սմառնան կը վարէ նաեւ ծովային եւ կեանքի ապահովագրական գործակալութիւն։

Հասցէ – Գալաթիա, Մոնմարթ Փաղա, Պէօյիւք Սուլտան խան, թիւ 14։ 6 14—49

ՖԻՆԱՆՍԻՍ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՅԱՑԻՆ

Որմ ամէնէ երկու անգամ կը քաշէ Լիվերպուլի եւ Գրեւելից միջեւ

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Էվէլինա	18900	Սիրիական	558
Սարմնիա	18900	Գամպրոնիա	484
Լուսիտանիա	12950	Վէրոնա	3325
Լամբարտիա	12950	Քարմանիա	2940
Սուլիմանիա	8415	Թրանսիլվանիա	2932
Ումբրիա	8128	Պիրենէա	2831
Էթիոպիա	8120	Սամարիա	2707
Մէրվիա	7392	Ալբանոյ	218
Օլանդ	7389	Էվրանդալ	16

Գիտել առ 26 – 50 ՅՈՒԼԻ և. ՍԻԿԷՐ Joly et Seagor

Մէյմանէթիւ խան, թիւ 6, 7, 8, Գալաթիա, Գալաթա Մուսթաֆա փաղա։ 14

Աղտօնատէր ՋԱՐԵՀ ԵՌԻՍՈՒՆԵԱՆ

ՊԱԼԿԱՆ

ԲՌԱՆՋՆԱՇՆՈՐՀԵԱԼ ԱԶԳԱՑԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ, ՍՈՖԻԱ

Դրամագլուխ, պտնեbus եւ երաշխաւորութեան զումար ֆր. 7,500,000

ԿԵԱՆՔԻ ՃԻՒՂ

1899ի ապահովագրութեանց գումարն է 19,534,276 ֆր.։ Ամբողջ կեանքի վրայ եւ խառն ապահովագրութիւն, կրկին գրաճգլխով, ոգոց օժտի դրամագլուխ այլեւայլ կարգադրութիւններով, չափաւոր սակներով եւ նպաստաւոր պայմաններով։ Ինչպէս մէկ տարուան ապահովագրութենէ յետոյ ապահովագիրը անվճեռի կը դառնայ, այսինքն Ընկերութիւնը ո՛չ է ստանդարտ չընար ապահովագրեալին անձնասանութեան, մենամարտի, ամէն կողմ նամարդելու պարագային, եթէ ստանց թեաց արձանագրելու ալ կատարուի։ Նմանապէս ո՛չ է սահի յատկանիշ։ Ապահովագրեալները ցեղ ամբ յետոյ է կրկին կը նորոգուին։

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ

Ներկայ ապահովագրութեանց գումարն է 460,267,203 ֆր.։

Գանձուած Ապահովագին 1,433,965 ֆրանք։

Ապահովագրութիւն փայտաշէն ու քարուկիր չէնքերու, կարասիներու և ապրանքներու նպաստաւոր պայմաններով։

ՓՈԽԱԴԱՐՁԻՆՆԵՐ ՃԻՒՂ

Ապահովագրութիւն վաճառքներու, շոգենաւերու մարդոցմէն ալ ամբողջ ոչ՝ կողմն ալ ուղեւորներ։

1896ի շահաբաժինն է հարիւրին 18 ուկէս. 1897ինը՝ հարիւրին 18. 1898ինը՝ հարիւրին 18 և 1899ինը՝ հարիւրին 16։

Ընկերութեան դրամատունները են ՊՐԷՏԻ ԼԻՆԷ կ. Պոլիս, ԱՆԳԼՕ-ԱՒՍՏՐԱԼԱՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ, Լոնտոն, ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ԱԶԳԱՅԻՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆԸ, Սոֆիա։

Գործակալ ընդհանուր Թոսքիոյ ԱՐՇԱԼ ՈՒՆՃԵԱՆ։

Կ. Պոլիս Գալաթիա, Թաքթապրուն խան, Օսմ. Պանքային դիմացը։ 31 14—50

Գաւառաց համար պատուաւոր երաշխաւորութեամբ գործակալներ պէտքապէս են։

ՊԻ ԿՐԷՇԱՄ

ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ, ԼՈՆՏՈՆ

Ընկերութեան գոյքը 1900 դեկտեմբերին ֆր. 217,206,050

Տարեկան հասոյթ ապահովագիններէ եւ տոկոսներէ, 1900 դեկտ. 31ին » 33,303,250

Վճարումներ՝ ռանթ վիճակներու, ապահովագրութեան պայմանագիրներու, վերագնումներու, եւլն. Ընկերութեան հիմնարկութենէն՝ 1848էն ի վեր » 488,726,400

1900ի տարեշրջանին մէջ Ընկերութիւնը 5556 ապահովագիր յանձնած է, որ կը ներկայացնեն » 44,751,575

Աւելի ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել ընդհանուր դործակալներուն՝

ԷՏՈՒԱՐՏՍ ԷՆՏ ՍԸՆ

Մէյտանէզդ փողոց, Ալալէմի խան, Պոլիս, իսկ Գալաթիոյ մէջ՝ Ալեքսիատի խան եւ Մէյմանէթիւ խան, թիւ 8։

ԲԱՐԻՒՈՐԻՔ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.
1824ԻՆ ՀԻՄՆՈՒԱԾ
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 1,500,000 անգլիական ոսկի

ԿԱՐՏԻԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.
1821Ի ՀԻՄՆՈՒԱԾ
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 2,000,000 անգլիական ոսկի

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԵՐ ԸՆԴԴԵՄ ՀՐԴԵՀԻ

5 Ընդհանուր գործակալ ԷՏՈՒԱՐՏ ԷՆՏ ՍԸՆ, Ալալէմի խան, Պոլիս 13—48

Navigation a Vapeur et de Commerce

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆՍԻԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթուան երթեւեկութիւններ

Հոկտեմբեր

Գ. 5,18 Սեվաստոպոլ ժա՛ր 10ին ժամ. 2ին առաջ։
Տարտանէլ, Դարդանել, Էլանկ, Բազար, Քիոս, Թաղ պր լուս-Եսմ, Գէրուպ Եսֆա, Բորթ-Սայտ, Ադէն, սենդ իա ժ մը 4ին յետ մէջ բէին։

Եշ. 7/20 Օտէսա ժա՛ր 1ին մ. ջ բէին առաջ։

Շբ. 9/22 Իտալիա, Իզմիր, Բիրէ, Հոթանդ, Լիա ժամը 1ին մ. ջ. էէն առաջ։
Օտեսա ժամ. 2ին յետ մ. ջրի։

Կ. Գ. 0/23 Ինէպ լր, Սի ոպ, Սամսուն, Օրաս, Կիրա ոն, Տրապիզոն, Ռիզէ, Գամ. Ջում ժամը 3ին մինչ բէ ն առաջ.
Գուր՝ ազ, Վառնա, Ստեսա ժամը 3ին յետ միջ բէին։ 38—50

ՇՈԳԵՆԱՅԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՀԱՑԿԱԿԱՆ

Ն ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

ՍԱՄՍՈՒՆԻ ԵՒՈԵՆՑԵՐԸ

Հոկտ. 22ին Իմիրէբնի Մարսիլիոյն։
» 24ին Անգղոյի, Պոթիւմնի
Նոյեմ. 1ին Սիրմասի, Մարսիլիոյն։

ԵՒ ՆՈՅՆՊԵՍ

Հոկտ. 22ին Իմիրէբնի. Սամսուն, Տրապիզոն, Պաթում եւ Նովորոսիք։
» 25ին Անգղոյի, ապ. Մարսիլիոյ
Նոյեմ. 2ին Սիրմասի Սամսուն, Տրապիզոն, Պաթում եւ Նովորոսիք։

Ա. կարգ Բարիզի համար 200 ֆր.
» » Մարսիլիոյ » 160 »
Բ. » Բարիզի » 150 »
» » Մարսիլիոյ » 120 »

Տեղեկութեանց համար դիմել Գալատայի Թոփխանէ քարափին վրայ։
15 5 — 50 Թ. ՌԸՊՈՒԼ

ՌՕՍԻԱ

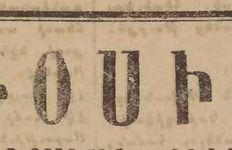

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՌՈՒՍԻՈՅ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ 1881Ի ՀՐԱՄԱՆԱԳՐՈՎ ԱՐՏՕՆԱԾ

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԿԵՂՐՈՆԱՏԵՂԻՆ, ԲԵՂԵՐՍԲԱՐԳ

Ընկերութիւնը խիստ նպաստաւոր պայմաններով ապահովագրութիւններ կը կատարէ ընդդէմ հրդեհի, ամէն տեսակ արկածներու, ճամբորդութեան պատահարներու, երկաթուղիի ու շոգենաւի մէջ, ապրանքներու փոխադրութեան ու նաւերու տարբեր խորտակումներ։ Դիմել, ինչպէս նաեւ կեանքի վրայ, ամէն կարգի պայմանագրեալ։

Ընկերութեան դրամագլուխը, ամբողջապէս վճարուած	10,6 ,7 ֆր.
Երաշխաւորութեան զումար	14 58 ,000 »
Ապահովագրութիւնով վճարուած զումար	311,768 000 »
1901 տարուան մէջ դանձուած ապահովագիրներ եւ տոկոս	16 585 800 »

Ամէն տեսակ տեղեկութեանց համար դիմել,

Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին՝ Ագապեան խան, Վոյվոտա, Գալաթիա։

Տէօրէն, Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին՝ Ա. ՀԻՒՐՄԻԶ 11 9 — 50

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍՈՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒԷ

Ընդունէ Հալի Կ. Պոլսոյ եւ Օռէսայի

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Արպանոյ	1069	Գոմէ	1497	Գոգ	11	Բալիս	724	Բոգարիոն	136
Աբերթ	3807	Գոն կոն	1936	Պրոմոն	1495	Մարէնկա	2273	Սա Փոլ	1113
Անտելլ	1541	Գոդրաս	895	Լիրա	775	Մարդէլլ	37 9	Տիրա ն	1735
Արիասրա	2277	Տիս ս	43 1	Հիտալկա	1581	Մ ք տ.	38.7	Սիլվիա	1193
Գասանս	1822	Տուինս	987	Հի ատ.	3:2	Միլ	1057	Սր բրա	1208
Գորտունիս	1264	Տուրս	1383	Հորաթիս	36 0	Սա դեպէլլ	1135	Թա սսա	1323
Գրավ	1076	Տ. ալս	1718	Հա մ էր	595	Մ. ս ա	4 9	Թ. Ուիլրն	15 6
Գրինտ	841	Տիսամ	5 4	Իակ	2354	Էրս	1033	Փոր ն	3827
Ղընֆիա.	448	Եպ.	2464	Իտանս	5 40	Օհ ն	41 0	Քալ տա	1470
Ֆէլիս	1371	Ֆլորորատ	1530	Ա ունս	1010	Ոն ա. ն	4086	Ֆ ն քի ն	487
Գա իրս	1337	Ֆ ազ	.84	Ֆ էս	1053	Օրլան ն	1535	Ուրպին	2429
Գասէլ	1244	Ֆիտ	914	Ֆ ռրիս	2207	Բոլէրս ն	837	Վասր	1914
Գ. զ	1094	Ֆինլա տ	1828	Ֆոլն	1760	Իոլ ն	510	Վոլր	1289
Գիրակ	2749	Ֆլամինկ	449	Լէս	1058	Ռ. ալտ ն	229	Ս. Լիուրն.	2896
Մ. սերս	831	Ֆրանչիսքոս	4582	Լ բանս	2272	Ռ ս լ. ն	1663	Նէտոս	135
Քիս	697	Հա իլէ	3061	Լիվոնիս	1843	Ռոլր	1613	Ս էրր	120
Գոլորատս	4:35	Կիլանս	1.43	Լո էլ ս	319	Ոսէր	1789		

Ընդհանուր վաճառքով Հալէն հոս հասած է։

Մարոիֆս չոգենաւը, նաւապետ Պօքսոլ։

Ընդհանուր վաճառքով Հալէն հոս կը սպասուի։

Միքուսս չոգենաւը, նաւապետ Թ ր, սպասոյ 31ին։

Դիմել առ Գործակալ Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆԴԻԶՕՏ

Թիւ 22—24, Քիւլիւք Միւլէք խան, Գալաթիա 10 34—50

Լիվերպուլի եւ Արեւելից միջեւ բանուող

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Էլիզաբեթան	10500	Ֆրանսիա	3500	Ֆրանսիս	3500
Ռանֆանան	10500	Լիմրիքսի	3500	Ֆրանսիս	3000
Բիլգարիան	9000	Ադրիատիկ	3300	Ադրիատիկ	3500
Լանկասթրիան	9000	Ադրիատիկ	3500	Ադրիատիկ	2500
Ֆիլատելֆիա	9000	Ադրիատիկ	3300	Ադրիատիկ	2300
Գոլոմբիան	8000	Ֆինլանդիա	2500	Ֆինլանդիա	2000
Լեգիան	8000	Ֆինլանդիա	2300	Ֆինլանդիա	1500
Ֆիրնինեան	8000	Գլասգոյի	250	Գլասգոյի	1000
Ֆիլիպեան	7700	Լէյտիան	1000	Մինեան	900
Ֆանսիան	3700	Ֆրանս	900	Ֆրանս	800
Ֆրանսիան	3700	Լիսաբոն	8		
Նորան	3500				

Ապահովագրի տեղեկութիւնները կը խնդրուի դիմել ապահովագրական գրասենեակներու կամ Գալատիոյ մոնմարթ Ֆաղա, Պէյ Ֆանդ Ֆրանսիս Ֆրանսիս Ֆրանսիս